

Tvrdošovský **SPRAVODAJ**

MAGAZÍN OBCE TVRDOŠOVCE

Ročník XIX. | číslo 3. | december 2016 | Cena: 1,20 €

ISSN 1339-2630

*Veselé Vianoce
a šťastný nový rok!*

pf 2017

Dovoľte mi zaželať Vám pokojné prežitie vianočných sviatkov a nový rok plný šťastia a úspechov.

Ing. Marián Tóth
starosta obce

OZNAM

Vážení mladomanželia a rodičia!

Televízia Carisma plánuje v januári 2017 predstaviť vo svojom tvrdošovskom programe mladomanželov a novorodencov našej obce z roku 2016. Preto Vás žiadame, aby ste do 30. decembra 2016 poslali e-mailom 2 svadobné fotografie resp. 2 fotky o svojom dieťatku na adresu: tktv@tvrdosovce.sk.

Ďakujeme.

JUBILANTI

70 September: Mária Vanyová (Ovocná ul.), Monika Mészárosová (Novozámocká c.)
Október: Jozef Čirik, Imrich Buják, Anna Bahorecová
November: Ján Bédi, Július Rosko
December: Alžbeta Krupánszka, Štefan Póč, Mária Tóthová (Novozámocká c.)

80 September: Helena Kopečná, Rozália Baloghová
Október: Karol Borbély (Školská ul.)
November: Jozef Bogdány, Vincent Bogdány, Karol Jakubík, Anna Švancárová
December: Štefan Csányi (Orechová ul.), Jolana Siposová

85 September: Helena Vanyová (Marhuľová ul.), Katarína Szikorová

90 September: Helena Vanyová (Záhradnícka ul.)
Október: Rozália Takácsová, Anna Baloghová

Spoločenskú kroniku zostavila
Eva Benkőová

TVRDOŠOVSKÝ SPRAVODAJ / TARDOSKEDDI HÍRMONDÓ

Vydavateľ/Kiadó: Obec Tvrdošovce – Tardoskedi község. **Adresa/Cím:** Obecný úrad – Községi Hivatal, Novozámocká cesta 56, 941 10 Tvrdošovce. IČO: 309338 **Evidenčné číslo/Nyilvántartási szám:** EV 3871/09 – Ministerstvo kultúry SR. **Registrácia/Bejegyzés:** 238/98 OŠaK Nové Zámky. **Redakcia:** Bračo Szilvia, PaedDr. Tóth Szilvia, Borbély Lívia, PaedDr. Judita Juhászová, Mgr. Györi Beáta. **Titulná fotka/Címlap fotó:** Imrich Mészáros. **Autor vianočnej pohľadnice:** Áron Magyar (3,5 rokov). **A karácsonyi képeslap szerzője:** Magyar Áron (3,5 éves) **Grafika a tálc/Tördelés és nyomtatás:** KORUND desktop, spol. s r. o., Považská 18, 940 67 Nové Zámky. **Počet výtlačkov/Példányszám:** 650. Časopis vychádza trikrát ročne. **Megjelenés:** évente háromszor. **Dátum vydania:** 13.12.2016. **Kiadás időpontja:** 2016.12.13. **ISSN 1339-2530.**

Redakcia si vyhradzuje právo zmien a redakčných úprav publikovaných príspevkov. Obsah publikovaných príspevkov sa nemusí stožňovať s názormi redakcie. A szerkesztőség fenntartja a kéziratok lerövidítésének és módosításának jogát. A közölt cikkek tartalmáért a szerkesztőség nem vállalja a felelősséget.

MLADOMANŽELIA

Adrián Forró a Ing. Klaudia Czaniková	16.04.
Gabriel Fugli a Ulrike Hartz	30.07.
Ing. Jozef Török a Mgr. Beáta Aghová	06.08.
Michal Boros a Ing. Angela Kollárová	03.09.
Oto Bugyik a Monika Baloghová	03.09.
Roman Herceg a Gabriela Bujáková	10.09.
Joachim Walter Pötsch a Janette Farkašová	10.09.
Árpád Szapu a Mgr. Anita Borosová	17.09.
Mgr. Radovan Mikláš a Mgr. Beáta Borbélyová	24.09.
Ing. Tomáš Mészáros a Ing. Veronika Birkusová	01.10.
Bc. Gustáv Szapu a Ing. Andrea Vasová	08.10.
Gabriel Morvai a Kristína Birkusová	15.10.
Ing. Martin Paulech a Mgr. Barbora Pšenáková	15.10.

NOVORODENCI

Jázmin Tamás	30.07.
René Tóth	01.08.
Dániel Kollár	03.08.
Laura Bédiová	06.08.
Elizabeth Spevák	10.08.
Viktor Vasko	15.08.
Damián Buda	18.08.
Ondrej Hrabovský	18.08.
Amélia Poláková	16.09.
Emma Benkő	30.09.
Lara Szpeváková	18.10.

OPUSTILI NÁS

Mária Árendášová	(1933)	10.08.
Juraj Bugyik	(1954)	11.08.
Magdaléna Virágová	(1936)	18.08.
Zdeněk Balogh	(1952)	18.08.
Ladislav Borbély	(1952)	21.08.
Ladislav Vas	(1956)	25.08.
Ludovít Domaníža	(1955)	29.08.
Katarína Batyková	(1959)	29.08.
Margita Zsilinszká	(1926)	07.09.
Magdaléna Benczeová	(1931)	07.09.
Vladimír Lazebník	(2004)	10.09.
Mária Magdaléna Vidová	(1921)	13.09.
Helena Marenčáková	(1928)	17.09.
Štefan Mészáros	(1981)	23.09.
Róbert Simonics	(1961)	28.09.
Júlia Vanyová	(1936)	29.09.
Zuzana Birkusová	(1941)	04.10.
Oto Számel	(1960)	24.10.
Karol Gulogi	(1957)	29.10.
Ladislav Szőgyényi	(1929)	07.11.
Juraj Maršovský	(1958)	10.11.
Oto Bara	(1974)	11.11.

VÁŽENÍ ČITATELIA!

Oznamujeme vám, že Tvrdošovský spravodaj si môžete naďalej predplatiť na obecnom úrade v kanc. č. 13 alebo v obecnej knižnici za výhodnú cenu: 3 € na 1 rok. Ďakujeme, že ste nám verní.

Advent v Tvrdošovciach

Dňa 27. novembra 2016, v 1. adventnú nedeľu sa zapálila 1. sviečka na adventnom venci našej obce už po šiestykrát. Táto sviečka nám symbolizuje to, že pomaly, ale iste sa blížia Vianoce. Náš veniec bude žiariť každým týždňom viac a viac a bude naznačovať príchod nášho Spasiteľa. Na Vianoce vám prajeme, aby svetlo, ktoré žiari teplom, sa dostalo do každého domova, aby nežiari len vianočný strom, ale aj ľudská láska. **sb**

Kalendár podujatí

PLÁNOVANÉ KULTÚRNE A SPOLOČENSKÉ PODUJATIA V I. POLROKU 2017 V OBCI TVRDOŠOVCE

6. január	Kelly Night Run
20. január	Stretnutie priateľov pálenky
28. január	Batôžkový ples MO Csemadok
4. február	Ples rodičov a priateľov ZŠ J. A. Komenského
8. február	Fašiangové posedenie členov Klubu dôchodcov
11. február	Ples rodičov a priateľov ZŠ K. Szemerényiho s vyučovacím jazykom maď.
11. február	TABL Cup
18. február	Ples darcov krvi
20 - 24. február	Jarné prázdniny v obecnom dome
25. február	Ples Spolku železničiarov „Zástava“
4. marec	Zabíjačkový festival
11. marec	Cergát RUN
19. marec	Spomienková slávnosť na národnoslobod- zovacie boje v roku 1848/49
24-26. marec	Knižná burza
22. apríl	Brigáda za krajšie Tvrdošovce
22. apríl	Turnaj starých pánov
28. apríl	Gyurekov pohár
29. apríl	Majáles
29. apríl	Rybárske a strelecké preteky
13. máj	Rodinná cyklistika
15. máj	Otvorenie výstavy medzinárodnej a regionálnej amatérskej súťaže výtvarných prác a fotografií
jún	III. CARP CUP
3. jún	Deň detí a otvorenie letnej sezóny na termálnom kúpalisku
17. jún	Iron Family
23. jún	Rozlúčková slávnosť v ZŠ K. Szemerényiho s vyuč.j.maďarským
24. jún	Moder Cup a knižná burza
29. jún	Rozlúčková slávnosť v ZŠ J.A.Komenského

Opýtali sme sa STAROSTU

Pán starosta! Blíži sa koniec roka a zároveň sme v polovici volebného obdobia našej samosprávy. Ako by ste vedeli stručne charakterizovať rok 2016? Čo sa podarilo našej samospráve v tomto roku dosiahnuť?

Myslím si, že rok 2016 bol z pohľadu samosprávy opäť jedným z úspešných rokov. V januári sme odovzdali do užívania nové nájomné byty na Železničnej ceste, v apríli sme slávnostne odovzdali zrekonštruované centrum obce. V mesiaci júl sme po niekoľkotýždňových prípravných prácach spustili zberný dvor a v auguste sme zahájili výstavbu vežového vodojemu, ktorý bude slúžiť na zabezpečenie dodávky pitnej vody do našej obce v dostatočnom množstve a tlaku. V rámci možností a výziev sme väčšinu týchto veľkých investícií financovali z dotácií. Popri týchto aktivitách sme samozrejme zrealizovali množstvo ďalších akcií. Medzi ne patria napr. brigáda Za krajšie Tvrdosovce, Majáles, Deň detí, Dni sv. Štefana, spomienkové slávnosti atď.

V polovici volebného obdobia nekončí práca starostu ani poslancov obecného zastupiteľstva. Samospráva pracuje na nových projektoch. Aké sú nové plány, projekty?

V augustovom čísle Tvrdosovského spravodaja som spomenul viacero projektov, ktoré by mala obec záujem využiť k ďalšiemu rozvoju. Niektoré spomedzi nich sa už dostali do štádia realizácie. Za zmienku stojí podanie projektu rekonštrukcie bývalého kaštieľa v areáli termálneho kúpaliska, ktorý t.č. chátra. Celková hodnota tohto projektu je 382.000,- €. Je pritom potrebné vedieť, že tento projekt by sa realizoval v rámci výzvy cezhraničnej spolupráce Interreg. To zna-

mená, že ho bolo potrebné podať s partnerom z Maďarska. My sme sa na spoločnú prácu odhodlali s družobnou obcou Környe. Cieľom je nielen rekonštrukcia samotnej budovy, ale aj vybudovanie prístupového chodníka a vstupnej časti budovy, následne jej využitie na kultúrne a spoločenské podujatia, organizovanie výstav a zriadenie múzea v budove. V rámci Interregu sa naša obec s ostatnými členmi Miestnej akčnej skupiny Dolné Považie uchádza aj o dotácie na organizovanie Dní sv. Štefana v roku 2017. Ako som už naznačil, v auguste sme zahájili výstavbu vežového vodojemu, na ktorý sme v roku 2016 dostali dotáciu z Environmentálneho fondu v objeme 150.000,- €. Keďže samotná investícia je v hodnote 701.000,- €, zvyšnú časť máme záujem tiež realizovať z dotácie z Environmentálneho fondu. Projekt budovania kanalizácie v obci je v štádiu ukončovania verejného obstarávania a čakáme aj na pridelenie finančných prostriedkov. Popri tom sme podali žiadosť na Projekt obnovy dediny na rok 2017, v rámci ktorého by sme skrášlili okolie jazera Bara.

Spomedzi ďalších plánov obce by som spomenul zámer výstavby novej materskej školy s jaslami s VJM. Ako je známe, naše materské školy s vyučova-

cím jazykom maďarským vykonávajú svoju činnosť v cirkevnej budove. Bohužiaľ, v letnom období v dôsledku prasknutia potrubia vznikli škody, ktoré nás donútili konať. Rozhodli sme sa

svoju aktuálnosť, bolo potrebné zahájiť vypracovanie nového ÚP. Je však potrebné vedieť aj to, že ako nevyhnutná podmienka realizácie nových stavebných zámerov v obci je súlad dokumentácie s ÚP. Práve z tohto dôvodu a z dôvodu vyššie spomenutých projektových zámerov obce je potrebné ÚP obce prepracovať. Budú v ňom obsiahnuté existujúce, ale aj nové plány obce, ktoré budeme mať záujem v budúcnosti riešiť.

pre postavenie novej budovy. Potrebný je aj ďalší rozvoj nášho termálneho kúpaliska, rozšírenie zberného dvora. Popri celkovej rekonštrukcii Domu služieb zostalo ešte jej zateplenie, ktoré budeme realizovať v roku 2017. V pláne máme aj budovanie cyklotrás a projekt odvádzania dažďovej a spodnej vody z obce.

V uplynulom období poslanci obecného zastupiteľstva odsúhlasili vypracovanie nového územného plánu obce. Prečo to bolo potrebné?

Vzhľadom k tomu, že aktuálny Územný plán (ÚP) obce bol schválený v roku 2006 a niektoré časti od tohto obdobia stratili

S blížiacim sa koncom roka sa blíži čas zostavovania nového rozpočtu na rok 2017. Ako by ste z tohto pohľadu zhrnuli aktuálne obdobie?

Rok 2016 nebol jednoduchým rokom, a to i kvôli realizovaným investíciám a ich finančnému vysporiadaniu. Napriek tomu môžem konštatovať, že sa nám podarilo naše záväzky vyplývajúce z obchodného styku v tomto roku vysporiadať. Jediným záväzkom zostávajú nevy-

platené nájomné byty z dôvodu neposkytnutia úveru zo Štátneho fondu rozvoja bývania, ktoré sa však do konca roka ešte snažíme doriešiť. Vďaka šetrnému hospodáreniu sa nám podarilo vytvoriť v roku 2016 rezervy na bežných účtoch vedených v banke, a to aj pri plnení si množstva povinností smerom k obyvateľom. Čo sa týka budúročného rozpočtu, odzrkadľuje všetky dôležité oča-

kávania a predpoklady k ďalšiemu rozvoju obce tak v príjmovej, ako aj vo výdavkovej časti. Myslí si, že hospodárenie obce aj v roku 2017 umožní posilnenie postavenia našej obce medzi silnými a úspešnými samosprávami.

Ako sa Vy a Vaša rodina pripravujete na najkrajší sviatok v roku, Vianoce?

Vianočné sviatky predstavujú obdobie spolupatričnosti, lásky,

obdarovania našich najmilších a stretávania sa rodín a priateľov. Vianočné oslavy sú oslavou nielen narodenia Ježiša Krista, ale aj okamihom, ktorý môžeme prežiť v tomto uponáhlanom svete. Okamih, keď sa rodina môže opäť stretnúť, nosí v sebe neopakovateľné, neopísateľné spomienky. Na každého z nás vplýva atmosféra sviatku, vône chutných jedál, vianočné trhy, via-

nočné piesne a nádeje. Na chvíľu Vianoc sa naša rodina pripravuje spoločným zdobením vianočného stromčeka, ale nemôžeme vynechať ani prípravu tradičných jedál, pochútok. Okamih obdarovania snáď najviac prežíva moja dcéra Hanna. S blížiacimi sa sviatkami prajem každému v kruhu rodiny strávené požehnané vianočné sviatky! Stretnime sa v zdraví v roku 2017! **S.B.**

Používanie pyrotechnických výrobkov v Tvrdošovciach

Blížiacim sa Silvestrom sa častejšie používajú pyrotechnické výrobky, hlavne zábavná pyrotechnika. Oplatí sa však byť opatrný pri manipulovaní. A to nielen pre možné ublíženie na zdraví, ale aj z hľadiska dodržania predpisov vyplývajúcich zo zákona. V decembri 2015 totiž nadobudla účinnosť novela zákona č. 58/2014 o výbušnínach, výbušných predmetoch a munícii, ktorá ustanovuje, že z dôvodu ochrany verejného poriadku obec môže prijatím VZN obmedziť alebo zakázať používanie pyrotechnických výrobkov.

V zmysle novely uvedeného zákona schválilo Obecné zastupiteľstvo v Tvrdošovciach v októbri VZN č. 6/2016, ktoré zakazuje používanie pyrotechnických výrobkov kategórie F2, F3, P1 a T1 na území obce od 04.00 hod dňa 1.1. kalendárneho roka do 12.00 hod dňa 31.12. kalendárneho roka. To znamená, že zábavná pyrotechnika sa môže používať v obci medzi 12.00 hod dňa 31.12. kalendárneho roka a 04.00 hod 1.1. kalendárneho roka. Zákaz neplatí na kultúrne, športové a iné slávnostné podujatia organizované obcou.

Čo sa týka rodinných a iných súkromných osláv, na základe písomnej žiadosti fyzickej a právnickej osoby môže starosta obce v súčinnosti s obecnou políciou povoliť používanie pyrotechnických výrobkov na zábavné a oslavné účely.

Do kategórie F2 patrí zábavná pyrotechnika, ktorá predstavuje nízke nebezpečenstvo a má nízku hladinu hluku. Možno ju používať vonku v obmedzených priestoroch.

Do kategórie F3 patrí zábavná pyrotechnika, ktorá predstavuje stredne veľké nebezpečenstvo, je určená na používanie vonku na veľkých otvorených priestranstvách a ktorej hladina hluku nie je škodlivá pre ľudské zdravie.

Do kategórie T1 patria pyrotechnické výrobky určené na

používanie na javisku. Predstavujú nízke nebezpečenstvo.

V kategórii P1 sú pyrotechnické výrobky iné ako zábavná pyrotechnika a scénická pyrotechnika, ktoré predstavujú nízke nebezpečenstvo.

Pre svoju bezpečnosť a bezpečnosť iných je dôležité, aby sme dodržali pravidlá pri použí-

vaní pyrotechnických výrobkov. Zábavná pyrotechnika, ktorá je skladovaná resp. používaná nesprávne, môže spôsobiť vážne zranenia. Preto dodržiame všetky predpisy a návody pri ich manipulovaní. V žiadnom prípade nekupujeme zábavnú pyrotechniku od nelegálnych predajcov! **Mgr. Judita Veresová**

STAVEBNÉ OKIENKO

POVOLENIE ROZKOPÁVKY NA MIESTNYCH KOMUNIKÁCIÁCH A VEREJNÝCH PRIESTRANSTVÁCH NA ÚZEMÍ OBCE

Povolenie rozkopávky na miestnych komunikáciách, verejného priestranstva a spevnených plôch na území obce za účelom zriaďovania, vykonávania plánovanej opravy a údržby nadzemných a podzemných vedení každého druhu v telese komunikácie, verejnej zelene a spevnených plôch vydáva obec Tvrdošovce na základe písomnej žiadosti. Jedná sa napr. o výkop na polozenie káblov na vybudovanie prípojky vody, plynu, električky a pod. V prípade, ak sa jedná o štátnu cestu, ktorá prechádza obcou, príslušné povolenie vydáva príslušný orgán štátnej správy podľa osobitného zákona. **Bez povolenia nie je možné vykonať rozkopávkové práce.**

Potrebné doklady:

1. Žiadosť o vydanie rozkopávkového povolenia.
2. Situačný výkres rozkopávky.
3. Vyjadrenie správcov inžinierskych sietí.
4. Vyjadrenie Okresného dopravného inšpektorátu Nové Zámky.
5. List vlastníctva dotknutých nehnuteľností – fotokópia.
6. Odsúhlasené dopravné značenie, overený ODI OR PZ SR Nové Zámky.
7. Doklad o úhrade správneho poplatku podľa sadzovníka správnych poplatkov.
8. Stavebné povolenie, resp. ohlásenie drobnej stavby na inžinierske siete.

Žiadosť je potrebné podať spolu s prílohami na tunajší obecný úrad. Doba vybavenia: do 30 dní od podania žiadosti. Správny poplatok: 80,00 €.

Podrobné informácie záujemcovia môžu získať na tunajšom Obecnom úrade v Tvrdošovciach. **Katarína Čapuchová**

PAPIER NÁŠ ODVEKÝ, NEHÁDZAŤ ZMOKNUTÝ

Papier je možné recyklovať 5 až 7 krát za sebou. 10 časopisov sa môže zmeniť na 1 krabicu pre TV. Papier triedime suchý a čistý. Mokрый papier rýchlo plesnivie, preto ho netriedime.

Do zberu patria papierové obaly, noviny, časopisy, knihy bez pevnej väzby, zošity, listy, kancelársky papier, reklamné letáky, lepenka, zošliapnuté papierové krabice, rozložené kartóny, katalógy, plagáty, obálky, pohľadnice, ba aj krepový papier a papier s kancelárskymi sponkami alebo skartovaný papier.

(Pozn. Kartónovú škatuľu najprv rozeberme, až potom ju vyseparujeme. Dosiahneme tak výrazné úspory v nádobách na triedený zber. Nezošliapnuté škatule zaberať zbytočne veľa priestoru a zvoz odpadu je neefektívny.)

Nepatria sem nápojové kartóny, silne znečistený či mastný papier, papier s hliníkovou fóliou, väzbové obaly kníh, voskovaný papier, obaly na mrazené potraviny, škatuľky od cigariet (s výnimkou kartónovej časti), kopírovací papier, termopapier (používaný najmä na účtenky), použité plienky a hygienické potreby, alobal, celofán.

PLASTOVÚ FĽAŠU ZOŠLIAPNUŤ PRED TRIEDENÍM

Čo sa týka plastov, mnohé sú objemné, zaberať značnú časť v kontajneroch resp. vo vreciach. Preto skôr než pôjdeme separovať plastové fľaše alebo tetrapakové obaly, zmenšime ich objem. Napríklad ručným stlačením, zlisovaním alebo zošliapnutím. Obaly z potravín nie je potrebné umývať úplne do čista, tým by sme boli z hľadiska plytvania vody neekologickí, skôr tu hrá rolu zápach, hľadavce a možné náklady. Pri recyklácii plasty prejdú čistiacim procesom. Nemali by však byť hrubo znečistené od mastných olejov, nebezpečných látok, zeminy a farieb. Vedeli ste, že z 30 PET fliaš môže byť vyrobená flísová bunda?

Slováci triedia málo. Hovoria to výsledky štúdií európskeho štatistického úradu Eurostat. Z celkového odpadu putuje len asi 6 % na recykláciu, 12 % končí v spalovni, 6 % sa kompostuje, ale až 76 % končí na skládkach. Často aj na nelegálnych. Táto štatistika radí Slovensko na chvost EÚ v nakladaní s odpadom. Preto by sme vám chceli pripomenúť závažnosť separovania odpadu i to, ktoré druhy odpadu sa majú separovať.

Ako triediť plasty? **Do plastov patria** číre aj farebné fólie, igelitové tašky, fľaše a fľaštičky z kozmetických a čistiacich prípravkov, plastové a mikroténové vrecká, baliace fólie, tégly z jogurtov, obaly z CD i polystyrén, ktorý vám zostal doma po nákupe elektroniky a iných tovarov.

Určite **do plastov nepatria** pneumatiky, duše z bicyklov a iné gumené predmety, podlahové krytiny, obaly z nebezpečných látok, ako napr. motorových olejov, farieb a pod..

SKLO MOŽNO RECYKLOVAŤ DONEKONEČNA

Vratné fľaše sú už dnes na ústupe. Napriek tomu je dôležité sklo zhodnocovať. Je to totiž surovina, ktorú možno recyklovať donekonečna. Napr. 5 pohárov stačí na výrobu vázy.

Pri separovaní **skla sa zbierajú** rôzne sklenené nádoby, nevratné fľaše alkoholických a nealkoholických nápojov, poháre, fľaštičky z kozmetiky či

ležiace sklo zhodnocovať. Je to totiž surovina, ktorú možno recyklovať donekonečna. Napr. 5 pohárov stačí na výrobu vázy.

liekov (bez plastových či kovových uzáverov), sklenené črepy alebo okenné sklo bez rámov.

Nepatria sem zrkadlá, pozlátané a pokovované sklo, žiarovky a žiarivky, drôtené sklo, autosklo, technické sklo, sklo s obsahom chemických látok, TV obrazovky a monitory, porcelán, keramika, dymové sklo a ani plastové štupeľníky a korky zo sklenených fliaš.

Biodpad a stavebný odpad sa zbiera v Tvrdošovciach na zbernom dvore pri bývalom str. č. III.

Použitý kuchynský rastlinný olej je možné odovzdať v budove obecného trhoviska: utorok až piatok: 8.00 – 16.00 hod, sobota: 8.00 – 12.00 hod.

Textil, ošatenie – V obci sú rozmiestnené 4 kontajnery na zber tohto druhu odpadu: pri predajni Coop Jednota na Železničnej ceste, pri nájomných bytoch na Ul. Jozefa Ludasa, na Adyho ulici a pri predajni Coop Jednota na Vinohradníckej ul.

Takže, nebudíme leniví, triedme odpad!

Spracovala:
Renáta Mogrovič

PREHĽAD PREDPISOVÉHO ZOZNAMU NA MIESTNU DAŇ Z NEHNUTEĽNOSTÍ A ZA PSOV NA ROK 2016 A ZAPLATENÝCH MIESTNYCH DANÍ Z NEHNUTEĽNOSTÍ A ZA PSOV K 30.09.2016

	ZA POZEMOK	ZA STAVBY	ZA BYTY A NEBYTOVÉ PRIESTORY	ZA PSOV	S P O L U
predpis dane na rok 2016	151 356,03 €	27 273,98 €	1 099,14 €	2 601,66 €	182 330,81 €
zaplatená daň k 30.09.2016	94 711,73 €	24 123,69 €	979,95	2 384,66 €	122 200,03 €
plnenie	62,58%	88,45%	89,16%	91,66%	67,02%

Judita Hrubá

Z práce obecnej polície

Prinášame Vám niekoľko kurzov za uplynulý polrok, ktoré sa udiali na pôde Obecnej polície v Tvrdošovciach.

Hodové slávnosti sa v našej obci udiali bez väčších problémov. Obecná polícia mala nahlásené dva prípady straty peňaženiek, ktoré sa na konci svätoštefanských dní našli (samozrejme bez obsahu finančnej hotovosti) a vrátili sa majiteľom. V dvoch prípadoch zasahovali príslušníci obecnej polície pri výtrznostiach počas kultúrnych podujatí. Takže v celku nedošlo k mimoriadnym nezvyčajnostiam, až na prípad, ktorý sa stal dňa 20.08.2016 (v sobotu), keď policajti o 02.15 hod. započuli hlasné buchnutie, pripomínajúce zvuk nárazu motorového vozidla do nejakého predmetu. Následne po pár sekundách bolo počuť hlasné zavrčanie motora a pískanie pneumatík. Vtedy už bolo zrejmé, že sa stala nejaká dopravná nehoda a vodič z miesta činu uniká. Zhodou okolností sa v tom čase obecná polícia i služobné vozidlá štátnej polície, ktoré boli na výpomoc pri svätoštefanských oslavách, nachádzali v blízkosti diania

a skoro celá udalosť sa odohrala pred očami strážcov zákona. Auto vyštartovalo s veľkou rýchlosťou od Jednoty Supermarket a nasmerovalo na Nové Zámky. Následne ho začalo prenasledovať policajné auto. Keď policajti pristúpili k predajni Jednota, na mieste našli dve osoby, ktoré sa oprašovali a prezerali si jeden druhého. Policajtom povedali, že boli zrazení autom, ktoré ich odhodilo. Našťastie vážne sa nezranilo ani dievča, ani chlapec. Z nárazu vyviazli s odreninami a s menšími pomliaždeninami.

Unikajúce vozidlo značky Suzuki zelenej farby sa podarilo príslušníkom štátnej polície zadržať pri ovocných sadoch pred Novými Zámkami. Vodičovi v dychu namerali 0,48 mg/l alkoholu, čo je 1,1 promile alkoholu v krvi. Po tomto dvojtom trestnom čine poputoval do cely predbežného zaistenia a vyčkával na rozsudok.

V letných mesiacoch v centre obce dochádza často k rušeniu nočného pokoja, ktoré sa musí riešiť na základe oznámenia alebo vlastného zistenia Obecnej polície. Tu mám na mysli letné terasy niektorých

podnikov, ktoré sú otvorené do neskorej noci, resp. do skorého rána.

Dňa 05.09.2016 obecná polícia dostala oznámenie, že túlavé psy vnikli do dvora pána J.Z., kde mu roztrhali desať kusov chovných plemenných moriek. Pri tomto útoku psov mu vznikla škoda vo výške 2500 až 3000 €.

Od leta tohto roku sa v našej obci opäť objavili pouliční predajcovia, ktorí ponúkajú holiace strojčeky a pánsku kozmetiku. Prichádzajú na osobných motorových vozidlách s NR, LV, TT poznávacou značkou. Autá si neustále menia, aby zavádzali políciu. Pristúpia ku starším občanom s ponukou predaja, pri ktorom ich presviedčajú o výhodnej kúpe a pritom im z peňaženky či z vrečka vytiahnu peniaze a z miesta ujdú. Toto sa nám stávalo v posledných mesiacoch v pravidelných týždňových intervaloch. Naposledy tieto osoby vyčíňali v susednej obci Palárikovo, kde si vyhládli staršiu pani pri bankomate. Počkali, kým si z bankomatu vyberie peniaze, vyčkali na vhodnú chvíľu a ukradli jej 600 €. Opä-

tovne žiadame našich starších občanov a seniorov: „Budte na pozore! Nedajte šancu týmto podvodníkom! Nedajte sa do reči na ulici s neznámymi osobami, ktorí vám silou-mocou chcú predať nejaký tovar, či vás presviedčajú o výhodnej kúpe a pritom vám z vrečka alebo z peňaženky zákerne vytrhnú váš dôchodok!“

Taktiež skoro už na dennodennom poriadku rieši obecná polícia priestupky a trestné činy maloletých osôb, ktorí sa vlámu do domov, objektov a vykrádajú ich.

Spomeniem aj osoby, ku ktorým nás privolávajú občania s obavou a strachom, že ich zrazilo auto a pritom sú len pod sladkým opojením z alkoholických nápojov a s menšou jazvou na hlave. Ľudia so snahou pomôcť zrazenému človeku volajú políciu. Keď vysvitne, že ide len o opitú osobu, občania čakajú, že ich obecná polícia odvezie domov. Nie! Obecná polícia nemá v náplni práce voziť domov osoby pod vplyvom alkoholu a je to aj zakázané.

Peter Marenčák
poverený náčelník OcP

NA STRETNUTÍ POŽIARNIKOV V ZETELAKE

Členovia Hasičského zboru Tvrdošovce boli v dňoch od 02-04.09. 2016 pozvaní dobrovoľnými hasičmi z družobnej obce Zetelaka (Sedmohradsko) na medzinárodnú konferenciu spojenú s výmenou skúseností a účasťou na požiarnej súťaži. Podujatia sa z našej obce zúčastnila 6-členná posádka

v zložení Tibor Menyhárt st., Tibor Menyhárt ml., Štefan Buják, Rajmund Borbély, Kristián Tóth a Attila Vida.

Po príchode do tejto malebnej obce sme sa hneď ubytovali a následne sa zúčastnili slávnostného zahájenia podujatia. Zároveň sme sa zoznámili s ostatnými jednotkami, ktoré

prišli z Bozsók, Nagymányok, Tiszanána (Maďarsko) a zo Zetelaky. Na druhý deň nás čakal na športovom ihrisku slávnostný program spojený s ukázkami a požiarickým športom, ktorý trval do poobedňajších hodín. V nedeľu sme sa s ostatnými jednotkami vydali na výlet po okolí Zetelaky. Učarila nám neopísateľná krásna támojšej prírody. Vo večerných hodinách nás čakali hostitelia s chutnou rozlučkovou večerou. Na spiatocnú cestu sme sa vydali v pondelok po raňajkách.

V Zetelake sme strávili príjemné dni v kruhu už známych, ale i nových priateľov. Ďakujeme hostiteľom za pozvanie a tešíme sa na ďalšie stretnutie v Tvrdošovciach v roku 2017.

Mgr. Tibor Menyhárt

LETNÉ A JESENNÉ VYSTÚPENIA SPEVOKOLU ROZMARÍN

V dňoch 13-14. augusta 2016 sme na pozvanie našich milých priateľov vystúpili na Festivale „Tarka-marha“ v Bonyháde, kde náš spoločný spev s tamojším spevokolom zožal veľký úspech.

20. augusta sme sa zúčastnili tradičných osláv Dní sv. Štefana a hodových slávností našej obce. Na oslavách sme sa stretli s členmi klubu dôchodcov z Bánova, ktorí prvýkrát vystúpili v kultúrnom programe našich obecných slávností.

27. august bol nezabudnuteľným dňom pre náš súbor. Mali sme tú česť, že sme mohli byť prítomní na svätoštefanských oslavách vo Viedni.

6. septembra sme navštívili našich priateľov v Szákszende. Prežili sme spolu krásny deň, ktorý bol spestrený piesňami a priateľskými debatami.

19. októbra pri príležitosti Mesiaca úcty k starším sme pozdravili našich 70, 80 a 90-ročných spoluobčanov kultúrnym programom.

Každoročne ukončujeme daný rok vystúpením na vianočných trhoch našej obce. Tentokrát sa pripravujeme opäť krásnou vianočnou piesňou. V roku 2016 sme sa nezaháľali a pevne veríme, že aj rok 2017 bude pre nás bohatý na podujatia. Už sa na to tešíme.

Mária Puskásová

VYUŽITIE obecného domu

Od septembra sa v obecnom dome opäť rozbehli aktivity rôznych druhov, či už vzdelávacie, kultúrne alebo športovo - kondičné. Pre všetkých, ktorí sa chcú venovať štúdiu cudzích jazykov, sa otvorili kurzy anglického a nemeckého jazyka. Zabezpečuje ich Jazyková škola Elli. Pre umelecké duše slúži kurz výtvarného umenia pod vedením Mgr. Švecovej zo ZUŠ Nové Zámky. Možnosť študovať hru na klavíri a na gitare majú naši budúci hudobníci. Literatúra všetkých žánrov je dostupná v obecnej knižnici, ktorá svojich čitateľov očakáva každodenne počas otváracích hodín. Pre milovníkov vizuálneho umenia sú organizované rôzne výstavy, či už umeleckých remeselníkov, výtvarníkov alebo fotografov. Naposledy sa konala v galérii autorská výstava fotografií, v decembri to bola výstava s názvom Adventné variácie. V obecnom dome sa nachádza aj izba Csemadoku, ktorú vy-

užívajú kultúrne skupiny činné pri ZO Csemadoku.

Avšak obecný dom neslúži „len“ na kultúrne vyžitie, ale na svoje si prídu aj milovníci pohybu. Pravidelne sa tu konajú hodiny kalanetiky, jogy, cvičenia meridian, piloxing alebo hodiny zumbi. Mamičky na materskej dovolenke a ich ratolesti sa tu stretávajú každý štvrtok od 10-tej hodiny.

Do tohto nabitého programu sa musia zmestiť každoročne organizované spoločenské podujatia, ako oslava jubilan-
tov, vianočný program, uvítanie novorodencov, ako aj príležitostné súkromné podujatia, a to rodinné oslavy, prednášky a svadby. Veľká sála obecného domu bola v tomto roku od apríla do konca októbra každý víkend obsadená, veď veľa mladých párov si zvolilo práve tieto priestory na usporiadanie svojej svadobnej hostiny.

Na záujemcov sa tešíme aj v budúcnosti!

Livia Borbélyová

Úcta k šedinám

Mať pokročilý vek neznamená, že sa človek má pripravovať na to najhoršie, veď skúsenosť a múdrosť dosahujú svoje hranice v živote človeka v starom veku. Tento stav vystihuje najlepšie krása mesiaca októbra, nazývaného aj Mesiacom úcty k starším. Naša obec si pri tejto príležitosti v spolupráci s miestnym klubom dôchodcov už roky - rokúce pripomína sviatok jubilujúcich seniorov oslavou

na ich počesť. Tohtoročná slávnosť sa konala 19. októbra vo veľkej sále obecného domu. Na podujatie zavítalo takmer 80 oslávencov, ktorí v roku 2016 dovŕšili 70, 80 a 90 rokov života. Kultúrny program v podaní členov spevokolu Rozmarín si získal priazeň našich skôr narodených, ktorí s radosťou prijali aj gratulácie a darčeky od samosprávy obce.

Klub mamičiek a detičiek

Teraz by sme sa s Vami podelili o milé slová jubilujúceho manželského páru:

„V mene všetkých jubilan-
tov by sme sa chceli poďakovať ctenému pánovi starostovi a Samospráve obce Tvrdošove, vedeniu Klubu dôchodcov a všetkým, ktorí sa podieľali na organizovaní oslavy pri príležitosti Mesiaca úcty k starším. Zvlášť ďakujeme spevokolu Rozmarín za krásny a dojímavý program a Reštaurácii Kelly za

chutný olovrant. Mnohí z nás počas tejto oslavy pociťovali, že sa na nich nezabudlo, že sa na nich myslí. Starý človek je ako dieťa, ktoré sa teší na darčeky a na úctu. Nech vás spre-
vádza Božie požehnanie, aby ste mohli aj nasledujúce roky usporadúvať túto krásnu oslavu na počesť tvrdošovských seniorov. Ešte raz vám veľmi pekne ďakujeme. Pán Boh vám za-
platí za vašu dobrotu!“

S.B.

70-roční jubilanti

Sviatosť birmovania je vyvrcholením duchovnej prípravy kandidáta na prijatie Ducha Svätého, ktoré prebieha vkladáním rúk biskupa ako nezmazateľný znak. Apoštoli prežili vôbec prvý raz zoslanie Ducha Svätého na Turíce (Sk 2,1-4). Touto sviatosťou je veriaci ako keby schopný na službu v Kristovej Cirkvi. Prijíma dary Ducha Svätého a stáva sa skutočným apoštolom, ktorý bude niesť evanjelium, prinášať svojím životom Krista do svojho okolia a pracovať na úlohách, ktoré Boh pre neho pripravil. Na to je potrebné poznať Krista, teda poznať Bibliu, tráviť čas v Božej prítomnosti a modlitbe.

Tomuto jedinečnému a neopakovateľnému aktu v živote kresťana zodpovedal aj priebeh celej svätej omše v jesennú nedeľu 2. októbra 2016. Slávnostnú svätú omšu celebraval nitriansky generálny vikár Mons. Peter Brodek za asistencie miestneho kňaza Mgr. Tomáša Kürthyho a ďalších pozvaných kňazov i diakonov. Po dvojročnej aktívnej príprave pristúpilo k sviatosťi birmovania spolu 70 kandidátov - chlapcov i dievčat základných a stredných škôl. Výnimočnou slávnosťou dostali birmovanci prístup k nevyčerpatelným darom Ducha Svätého a len v jeho sile sa mohli pripojiť k zástupom novej generácie apoštolov, ktorí majú všade šíriť Evanjelium a naplniť kresťanské motto: „...aby náš život bol Bohu na slávu, rodičom na radosť, svetu na osobu a nám na

SLÁVNOSŤ PRIJATIA SVIATOSTI BIRMOVANIA V NAŠEJ FARNOSTI

„Božia láska je rozliata v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali!“ (Rim 5,5)

spásu“. Stali sa pravými svedkami Krista, súčasťou živej viery a dospelými kresťanmi. Dali Pánovi svoje „áno“, čím prijali Jeho ponuku priateľstva a sľúbili, že budú brániť vieru a pravdu Evanjelia. Rozpálení láskou Ducha Svätého sa

tom, prostredníctvom nej kresťan od Boha dostáva sedem darov Ducha Svätého – múdrosť, rozum, rada, sila, poznanie, nábožnosť a bázeň voči Bohu. Ovocím týchto darov sú: láska, radosť, pokoj, trpezlivosť, zhovievavosť, dobrota,

kňaz. Pokiaľ sú krstené malé deti, je zvykom ich birmovať až v staršom veku (obvykle od 13 rokov) – v tomto prípade birmuje biskup. Spolu s krstom a sviatosťou svätenia birmovania podľa katolíckej náuky vtlača do vnútra človeka nezmazateľný znak.

Želáme všetkým novo pobirmovaným chlapcom a dievčatám, aby „znak daru Ducha Svätého“ hrdo niesli na sebe, vo svojich srdciach a vo svojich skutkoch.

oddali moci Božej lásky, stali sa poslami Jeho lásky. Chcú túto lásku rozdávať a prijímať ako niečo dôležité, ako prameň živej vody. Vstúpili tak do Kristovho živého spoločenstva lásky, ako to sami uviedli v záverečnom poďakovaní.

Sviatosť birmovania je sviatosť, počas ktorej podľa náuky katolíckej cirkvi zostupuje na adeptov prijatia Duch Svätý. Birmovanie je jednou zo siedmich sviatostí katolíckej cirkvi. Je ustanovená Ježišom Kris-

ťom, láskavosť, vládnoosť, vernosť, skromnosť, zdržanlivosť, čistota (Gal 5,22-23). Dar Ducha Svätého Ježiš prisľúbil svojim učeníkom (Jn 14) a prvá zmienka o modlitbe za Ducha Svätého sa nachádza v Skutkoch apoštolov (Sk 8,14 – 17). Birmovanie je spolu s krstom a eucharistiou jednou z iniciálnych sviatostí (tzv. vstupných sviatostí). V rímskokatolíckej cirkvi sa birmovanie v prípade dospelého udeľuje spolu s krstom – obvykle ich udeľuje

Modlitba k Duchu Svätému od sv. Augustína (nielen pre novo pobirmovaných):

*Dýchaj vo mne, Duch Svätý, aby moje myšlienky boli sväté!
Povzbudzuj ma, Duch Svätý, aby moje skutky boli sväté!
Pomáhaj mi, Duch Svätý, aby som miloval, čo je sväté!
Opatruj ma, Duch Svätý, aby som chránil, čo je sväté!
Posilňuj ma, Duch Svätý, aby som nikdy nestratil, čo je tvoje sväté! Amen.*

Mgr. Alexandra Baloghová

KNIHU PRE KAŽDÉHO

Pre obecnú knižnicu, podobne ako aj vlani, tak aj tento rok sme podali žiadosť o finančnú podporu. Tentokrát sa nám podarilo získať dotáciu z Fondu na podporu umenia verejnoprávnej inštitúcie, ktorá zabezpečuje podporu umenia, kultúry a kreatívneho priemyslu. V rámci svojho dotačného systému poskytuje finančné prostriedky aj verejným knižniciam.

Cieľom nášho projektu „Knihu pre každého“ bolo doplnenie knižného fondu, aby sme vyhovelí požiadavkám všetkých našich čitateľov. Fond na podporu umenia Obcej knižnice v Tvrdosovciach poskytol finančné prostriedky vo výške 1200 €, ktoré sme použili na nákup literatúry pre deti a dospelých v slovenskom aj maďarskom jazyku. Samospráva ob-

ce podporila tento projekt z vlastných zdrojov sumou vo výške 170 €. Z dotácie sme zaobstarali celkom 143 kníh, ktoré budú po knižničnom spracovaní k dispozícii čitateľom knižnice. Každého čitateľa srdečne očakávame a prajeme príjemné zážitky z čítania.

Katarína Ruzsik

V SKRATKE O NAŠEJ MATERSKEJ ŠKOLE....

V materskej škole sa usku-
točňuje predprimárne vzdelá-
vanie v slovenskom jazyku pre
deti od 3 do 6 rokov. V mater-
skej škole sa uplatňuje celo-
denná forma vzdelávania, ale
v prípade záujmu rodičov po-
skytujeme aj poldennú formu
vzdelávania. Tento školský rok
sme začali pracovať s novým
školským vzdelávacím progra-
mom, ktorý nám pomáha ľah-
šie sa orientovať v jednotlivých
oblastiach.

Materská škola je priesto-
rovo rozdelená v štyroch
priestranných prízemných pa-
vilónoch, z ktorých každý má
svoju vstupnú halu, detskú šat-
ňu, spálňu, herňu, jedáleň a ku-
chynku. Po materiálnej stránke
je materská škola veľmi dobre
vybavená novými učebnými
pomôckami, IKT technológiou
a interaktívnymi tabuľami. Mo-
mentálne máme 83 detí.

Materská škola sa nachádza
na Hlbokej ulici v príjemnom
prostredí, neďaleko od cen-
tra našej obce, je obklopená
krásnou prírodou. Práve preto
sme sa rozhodli tento školský
rok zamerať na environmentál-
nu výchovu, ktorú realizujeme
plnením cieľov stanovených
plánom činností.

Naša materská škola po-
núka deťom rôzne záujmové
činnosti ako sú anglický jazyk
a hudobno-pohybový krúžok
„Tanečníček“. Spolupracujeme
aj s logopedičkou, ktorá na za-
čiatku školského roka vykoná
depistáž u detí podľa záujmu
rodičov. Následne pravidelne

navštevuje našu školu a pre-
vádza tréning komunikačných
schopností s deťmi, ktoré si
vyžadujú v tomto smere indivi-
duálnu starostlivosť. Ponúkame
taktiež možnosť rodičom
detí, ktoré ešte nenastúpili do
materskej školy, adaptačný
program, v ktorom pomáhame
malým deťom lepšie sa začle-
niť do kolektívu, spoznať pani
učiteľku a nové prostredie.

Pre deti pripravujeme počas
roka rôzne výchovno-vzdelá-
vacie predstavenia, čím sa
snažíme dosiahnuť
ľahšie začleňova-
nie sa do spoloč-
nosti.

Organizujeme
rôzne výlety a be-
siedky. Snažíme
sa budovať spolu-
prácu aj s rodičmi
a starými rodičmi.
V októbri sme si
pripomenuli úctu
k starým rodičom,
ktorých sme pri-
vítali v triedach.
So starými rodič-
mi si deti upiekli
štrúdlu, kde pri
práci nadobudli
deti zručnosti ako
vaľkať cesto, ako
strúhať jablká a pracovný po-
stup pri pečení. Keďže máme
jesenné obdobie, babičky pri-
niesli rôzny materiál, s kto-
rým tvorili jesenné ikebany.
Dedkovia si pripravili materiál,
z ktorého vyrobili bábku pre
vtáčikov za pomoci detí. Ako
poďakovanie všetkým starým

rodičom deti odovzdali darče-
ky, ktoré zhotovili s pani uči-
teľkami a rozlúčili sa peknými
básničkami a pesničkami. Vý-

borná spolupráca materskej
školy a rodiny sa ukázala
v ochote starých rodičov pri-
nieť veľké množstvo materi-
álu. Esteticky prestreté
stoly s dekoráciou je-
senných plodov a prí-
jemná atmosféra pozi-
tívne vplývala na cel-
kový zážitok, ktorý si
odnášali domov starí
rodičia i deti.

**pedagogický
kolektív MŠ
na Hlbokej ulici**

ZO ŽIVOTA ZŠ J. A. KOMENSKÉHO V TVRDOŠOVCIACH

„Cieľom vzdelania a múdrosti je, aby človek videl pred sebou jasnú cestu života, po nej opatrne kráčaľ, pamätal na minulosť, poznal prítomnosť a predvídal budúcnosť.“

(Ján Amos Komenský)

Základná škola Jána Amosa Komenského oslávila 40. výročie otvorenia novej budovy školy. Počas uplynulých ro-

kov prešla rôznymi zmenami. Toto obdobie sme si pripomenuli programom na slávnostnej akadémii.

Tanec najmenších

Krstenie CD nahrávky

Odvzdanie šatky dospelým

Prvý máj

Zbor

Stavanie mája

Ruské piesne

Výstava vo vestibule školy

**Krásne Vianoce a hojnosť
zdravia a pokoja
v novom roku Vám
zo srdca želajú žiaci
a všetci zamestnanci ZŠ
Jána Amosa Komenského**

DEŇ ŽELEZNIČIAROV

Deň železničiarov sa oslavuje 27. septembra. Tak ako mnoho iných dôležitých dátumov, aj tento má svoje korene v histórii. V roku 1840 v tento deň otvorili prvý úsek konskej železnice na trati Bratislava – Svätý Jur, ktorá bola zároveň prvou verejnou železnicou, a to nie len na Slovensku, ale v celom bývalom Uhorsku.

Z príležitosti Dňa železničiarov Tvrdošovský spolok železničiarov „ZÁSTAVA“ zorganizoval svätú omšu. Celebroval nám ju ThDr. Ostrák Ladislav. Ako už býva zvykom, na svätej omši sa zúčastnili zástavníci z Prešova, zo Smižian, z Kysaku, z Demjaty a z Raslavic.

Po spoločnom obede sme navštívili obecný dom, výstavu železničiarov, novú železničnú stanicu, železničarsky park a p. Rozália Baloghová našim hosťom ochotne poukazovala kúsok našich dejín v múzeu. Pri príjemnej prechádzke po Tvrdošovciach sme sa s našimi priateľmi mohli kochať krásne obnoveným priestranstvom našej obce. Hostia skonštatovali dobrú spoluprácu s obecným úradom.

Ako bonus a vďaka za ich návštevu sme im vybavili plavbu po vodnom diele Gabčíkovo, kde si mohli pozrieť plavebné komory. S krásnymi zážitkami sa vrátili domov a odkázali nám, že táto akcia nebola len obyčajná oslava Dňa železničiarov, ale zároveň prepojenie "východu Slovenska s juhom".

Vanyová Zuzana

predsedníčka Spolku tvrdošovských železničiarov ZÁSTAVA

III. TEKVICOVÝ FESTIVAL

Vedeli ste, že tekvicu priviezol do Európy Krištof Kolumbus z Ameriky? Už dávno ju však pestovali Indiáni a semienka tekvice sa našli aj v starých peruánskych hrobách. Táto vynikajúca a zdraviu veľmi prospešná plodina sa v uplynulom období dostáva čoraz viac do povedomia ľudí. Pripravujú sa z nej chutné jedlá a v neposlednom rade strašiaky a lampáše.

Dňa 24. septembra 2016 vďaka miestnemu Klubu strany Most-Híd sa vyrábali tekvicové lampáše aj v Tvrdošovciach, a to na III. ročníku Tekvicového festivalu.

Do parku na Hornej ulici zavítali detičky rôznych vekových kategórií, aby využili slnečné jesenné popoludnie a v spoločnosti rodičov, starých rodičov vyrezávali svetlonosy podľa vlastnej fantázie a šikovnosti rúk. Väčšina z nich neostala pri jednom lampáši, vyrezali hneď viac. Niektorí dorazili na festival už s hotovým lampášom, ktorý si vyhotovili doma. Túto možnosť využili aj naše materské školy. Ich snaha bola odmenená darčekom. Organizátori mysleli aj na to, že deti nevydržia dlho sedieť a tvoriť, preto sa postavili o atrakcie - nafukovací hrad a trampolínu.

Na pohostenie boli pripravené slané i sladké jedlá z tekvice, medzi nimi aj novinka: bravčové koleno s tekvicami. Tu by sme pre zaujímavosť pripomenuli, že tekvica sa nehodí len na prípravu strašiakov na Halloween, ale prospieva aj nášmu telu. Upravuje hladinu cholesterolu, podporuje imunitu a pomáha vyplavovať toxické látky z tela. Obsahuje vlákninu, vitamíny A, C a má veľké zastúpenie vitamínov zo skupiny B. Je bohatá aj na minerály, akými sú draslík, vápnik, zinok, železo či horčík. Neobsahuje takmer žiadne alergény. Je vhodná aj pri redukčných diétach, pretože obsahuje minimálny tuk. Blahodarne vplyva aj na pokožku, ktorá bude vďaka vitamínu E vyzeráť mladšie.

Súťaž o najoriginálnejší tekvicový lampáš vyhodnotila porota. Autorov troch najkrajších výtvorov neminula odmena v podobe bohatých darčkových balíčkov. Výhercami sa stali:

3. miesto: Lili Keleová a Milian Dömeová (Lampáš „Sova“)

2. miesto: Tímea Bračová (Lampáš Princezná noci)

1. miesto: Dóra Bírócziová (Lampáš „Striga“)

Ostatní súťažiaci boli tiež odmenení, dostali sladkú odmenu, jablká a hru pexeso.

Ozdobené a vyrezané tekvičky sa neskôr previezli do parku na Széchenyiho ulici, kde v nich boli zapálené sviečky a stali sa krásne svietiacimi ozdobami celého okolia.

Silvia Bračová

Milian Dömeová a Lili Keleová

Kríž

je znakom spásy - aj pre našich susedov

Neuveriteľných takmer 10 rokov uplynulo odvtedy, čo 22. októbra 2006 za kostolom v Palárikove bol postavený kríž z masívneho duba na kamennom podstavci z ružového ryolitu na počesť úmrtia grófa Alojza Károlyiho, významného diplomata a politika európskeho významu. Zub neúprosne plynúceho času sa podpísal aj na dubovom dreve barokovo- rokokovo-empirového kríža, ktorého autorom je miestny umelecký stolár Erich Berkeš. Prijateľná patina dreveného kríža vplyvom poveternostných podmienok pomaly prechádzala do nevzhľadnej čiernej, navyše aj kamenný blok rozleptával lišajník, preto bolo treba zaujať nejaké stanovisko na záchranu a podujat' sa na reštauráciu tejto miestnej pamätihodnosti, aby sa drevorezbárske dielo zachovalo aj pre budúce generácie.

Na prekvapenie, iniciatíva obnovy kríža prišla z nečakanej strany. Jeden z členov mužského speváckeho súboru v Tvrdosovciach, Imrich Tóth, už asi 20 rokov bývajúcí v Palárikove, ma požiadal o vybavenie administratívnych formalít k uskutočneniu reštaurovania, lebo kríž je umeleckým dielom zapísaným v zozname kultúrnych pamätihodností obce, nachádza sa na území pod správou LESOV SR, š. p. OZ Levice, navyše v chránenom anglickom parku so IV. stupňom ochrany. Povolenie od riaditeľa LESOV SR š. p. OZ Levice Ing. Jána Mizeráka som získal prostredníctvom Ing. Jána Danku a s prácami sa mohlo začať.

Na odbornú konzultáciu sme prizvali drevorezbárskeho umel-

ca Vincenta Bujáka z Tvrdosoviec, autora nespočetných rezbárskych plastik a sôch, spoluautorcu aj nášho obľúbeného štylizovaného koníka pred torza pôvodnej priemyselnej železničky pred mostom. Vedenie LESOV SR prisľúbilo zakúpiť potrebný materiál a vhodné nátery na drevo a kameň.

Práce na kríži pod dozorom Vincenta Bujáka urobili dvaja doslova „všehomajstri“ Imrich Tóth a Juraj Bara. Pod ich usilovnými rukami sa kríž čoskoro zbavil nánosov a zaskvel sa v pôvodnej kráse. Okrem čiste-

nia bolo potrebné drevo i kameň ošetriť niekoľkými ochrannými nátermi, takže reštaurovanie s nutným prerušením trvalo viac dní. Azda ani netreba pripomínať, keďže „nielen zo slova Božieho je človek živý“ (citát z Písma svätého som si upravil), že skvelá kuchárka pani Georgína Tóthová pre zručných majstrov každý deň pripravila chutné pohostenie. Ani vdp. farár Cyril Lieskovský sa nedal zahanbiť a majstrov – spevákov ponúkol kávou a malým občerstvením. Lesk celému dielu dodal miestny kamenár Štefan Čapucha a nápis na mramorovej tabuli pozlátil plátkami 24-karátového zlata. O nejakom finančnom vyrovnaní nechcel ani počuť. Patrí mu za to naša vďaka.

Hovorí sa, že dobrý sused je často lepší ako rodina. V tomto prípade sa to naozaj potvrdilo. Aj členovia mužského speváckeho súboru v Tvrdosovciach svoju prácu urobili bezodplatne, iba z lásky a úcty ku krížu – symbolu kresťanstva, našej viery, spásy a európskej kultúry, ktorá spája naše národy. **Vážme si ústretovosť našich susedov a pestujme naďalej vzájomné, už tradične dobré**

vzťahy. V mene Palárikovčanov im vyjadrujem úctu a vďaku – a vyslovujem to staré známe, ale veľavravné: **Pán Boh zaplatí!**

V nedeľu, 18. septembra 2016, sa členovia mužského speváckeho súboru v Tvrdosovciach slávnostne oblečení v pôvodnom tvrdošovskom kroji a Spoločenstvo veriacich Palárikova spoločne zúčastnili svätej omše o 10.00 hod a po nej sa presunuli do parku na pobožnosť posvätenia obnoveného kríža. Po krátkom obrede zamestnanec LESOV SR, š. p. Ing. Ján Danko spevákom umožnil návštevu vodárenskej veže – kultúrnej pamiatky európskeho významu. Hostia sa potom podpísali do pamätnej knihy.

Pre tých neskôr narodených uvediem ešte niekoľko poznatkov a symbolík o kríži, súvisiacich s dátumom narodenia, úmrtia a dĺžky života grófa Alojza, t. j. 8.8.1825–26.12.1889, ktoré doň zapracoval autor:

Vrchná časť kríža tvorí pomyselný trojuholník znázorňujúci Božie oko, námet častého umeleckého stvárnenia. Vzdialenosť hrotov ramien je 64 cm, dĺžka života 64 rokov. Polomery polkružnice na ramenách kríža majú 8 cm, t. j. 8.8., dátum narodenia. Vzdialenosť medzi polkružnicou na ramene kríža a symbolickým klinom je 25 cm, druhé dvojčísle roku narodenia 1825. Celé dvojrameno obsahuje dátum narodenia 8. 8. 1825. Šírka ramena kríža je 18 cm, prvé dve čísla roku narodenia a úmrtia 1825–1889.

Spodná rozšírená časť kríža znázorňuje zvon. Hĺbka a výška zvona je 26 cm, t. j. 26., deň úmrtia. Hrúbka kríža je 12 cm, úmrtie v dvanástom mesiaci. Vzdialenosť výšky kríža po koniec dovnútra vyrezanej ozdoby je 89 cm, posledné dvojčísle úmrtia 1889, šírka kríža je 18 cm, prvé dvojčísle narodenia i úmrtia 1825 – 1889. Súčet šírky ozdôb ramien kríža je 89 cm, posledné dvojčísle roku úmrtia 29,6666... plus 29,6666... plus 29,6666... rovná sa 89.

K číselnej symbolike a majstrovskému prevedeniu diela už naozaj niet čo dodať...

Ing. Imrich Szabó
Palárikovo-Tvrdošovce

A hlavne, keď tú električku sama šoférujem. To je to pravé orechové! Ale toto o sebe v Tvrdošovciach môže povedať naozaj iba málokto. Vlastne – v súčasnosti iba pani Magda Vargová, rodená Bugyiková, jediná, ktorá má toto dosť nezvyklé zamestnanie. Poznáme sa už niekoľko desaťročí, napriek tomu sa stretávame iba zriedka. Pred rokom či dvoma sme sa náhodou stretli na prechádzke po dedine. „Ááá, no, sevas..., ako sa máš, kde robíš, čím sa zaoberáš?“ Magdi mi odpovedala najprirodzenejším spôsobom na svete: „Som vodičkou električky v Bratislave. Prosím? Čo? Kde? Na električke?“ Magdi sa len zhovievavo usmievala. Zrejme si už zvykla na možno trochu netaktné otázky, ktoré jej položí azda každý, kto takéto niečo prvýkrát počuje.

Električka! Hrmotajúca, takmer vždy preplnená, vyzváňajúca (hlavne v zákrutách), šinujúca sa po koľajniciach, hrgľujúca sa sem a tam (vtedy je dobre kríčovito sa držať držiakov). Takýto dojem mi v pamäti utkvel ešte z gymnaziálnych čias. Dnešné električky typov 29/T a 30/T Škoda Holding Plzeň sú už samozrejme iné, modernjšie. Magdi Vargová jazdí na červenej elegantnej 32-metrovej súprave. Rozhodla som sa, že ju trochu vyspovedám. „Ved' hovor! Porozprávaj mi, ako si sa k tomu vlastne dostala?“

„Pravda je taká, že ja svoju prácu nevnímam ako mimoriadnu, trochu „exotiku“ zavážajúcu, ved' v podstate iba som sa vrátila na svoje pôvodné pracovisko. Áno, už v rokoch 1985–1988, som pracovala v Bratislavskom MHD. Na električke som jazdila už ako 21-ročná, ale robila som aj revízorku. Potom som sa vydala, narodili sa mi synovia, viedla som domácnosť... Popri malých deťoch som už nemohla dochádzať za prácou do Bratislavy, hlavne vykonávať takúto profesiu: skoro ráno začínať alebo neskoro v noci odstavovať vozidlo. Hľadala som si iné uplatnenie. Trinášť rokov som pracovala v novozámockej firme OSRAM, kde ma pred štyrmi rokmi prepustili kvôli znižovaniu stavu. Vtedy som znova vyhľadala Dopravný podnik mesta Bratislavy. Prijali

Ako sa jazdí na električke v Bratislave...

ma. Mala som obrovskú výhodu v tom, že ma už nebrali ako novopečeného zelenáča – začiatčníka. Samozrejme, znova som absolvovala všetky skúšky, ved' odvtedy sa toho v profesii veľa zmenilo. Prešla som kompletnými lekáorskými prehliadkami aj psychologickými testami. Všetko bolo v najväčšom poriadku, znova som si sadla za volant. Skúšky na vodičské oprávnenie je potrebné obnovovať si každé tri roky, lekárske prehliadky podľa životných medzníkov, po 50-ke každé dva roky, po 55-ke každoročne.

Pracujem v smenách 4-2-4. To znamená, že po štyroch dňoch prípadne na mňa raňajšia smena. Vtedy začínam o 3.30, prípadne o hodinu či dve neskôr, podľa zadelenia a cestovného poriadku. Na štvrtý deň poobede odstavím vozidlo a idem domov. Cestujem vlakom, našťastie byvame blízko železničnej stanice, v mojom prípade to znamená veľkú výhodu. Nasledujúce dva dni som doma, mám tzv. dlhé voľ-

no, lebo až na tretí deň okolo obeda idem znova do Bratislavy – vtedy sa mi začínajú poobedňajšie smeny. Vtedy pracujem do večera, prípadne dlho do noci – taktiež podľa zadelenia a cestovného poriadku. Na štvrtý deň sa mi občas podarí chytiť posledný nočný vlak, ale keď končím o 0.50 po polnoci, vtedy sa domov dostanem až prvým raňajším spojom. Na druhý deň večer znova cestujem do Bratislavy, aby som mohla nastúpiť na raňajšiu štvordňovú smenu. Vtedy mám to tzv. krátke voľno. Veľa z nás zďaleka dochádzajúcich pracuje v takýchto štvordňových intervaloch – vodiči električiek, trolejbusov, autobusov. Nemáme možnosť cestovať domov denne, preto počas štvordňových služieb prespávame v Bratislave. Väčšinou v podnájmoch, lebo DPMB nemá vlastnú ubytovňu. Určitú časť nájomného nám uhrádza firma, lebo dochádzajúci zamestnanci nemajú inú možnosť ako bývať v prenajatých bytoch. Prispie-

vať na nájomné pracovníkom je aj v záujme firmy, lebo my nemáme inú možnosť; inak by sme nemohli vykonávať svoju profesiu. Okrem toho nám firma dvakrát mesačne uhrádza aj cestovné. Moji synovia sú už dospelí. 23-ročný Benjamin aj 19-ročný Nikolas študujú v Brne. Benjamin je poslucháčom Masarykovej univerzity na Fakulte informatiky, Nikolas študuje manažment na Mendelovej univerzite.

Mne takýto rozvrh práce veľmi vyhovuje, navyše, prácu vodičky električky mám rada. Nenudím sa ani okamih. Hlavne v tej povestnej bratislavskej premávke nie. Mám viacero trás – tiež podľa zadelenia: Hlavná stanica – Petržalka, Ružinov – Rača, Ružinov – Karlova Ves, Zlaté piesky – Dúbravka a späť. Tieto nové električky oveľa viac vyhovujú bezpečnostným predpisom, sú pohodlné, plnoautomatické. Jednou rukou obsluhujem riadiaci pult, druhú ruku držím na tzv. „gombíku bdelosti“. Toto je veľmi dôležité. Keby som tam náhodou nemala ruku, systém po niekoľkých sekundách na to upozorní. Podobné zariadenie je aj v rušňoch. Ak by sa stalo, že vodič električky sa zle cíti, alebo by sa stala nepredvídaná situácia a ruku by nemal na gombíku, súprava sa zastaví. Kabína pre vodiča je zamknutá, teda cítim sa tam bezpečne. No, a cestujúci... nuž áno, sú rôzni, ale ja som (našťastie) doteraz s nikým nemala vážnejší konflikt. Už sa mi stalo, že som musela „vypoklonkovať“ z električky hulákajúcich pubertiakov, ktorí vyrušovali a obťažovali svojím správaním ostatných cestujúcich. Nezlakla som sa ich. V spätnom zrkadle pozorne sledujem, čo sa deje v priesto-

roch pre cestujúcich. Raz som už zďaleka videla hromadnú bitku, presnejšie, keď jedného mlátili viacerí, zabrzdila som, postála, otvorila dvere a obeť napadnutia som doslova vtiahla dnu. Ten potom vystúpil na niektorú z nasledujúcich zastávok. Stáva sa všeličo, ale našťastie, zatiaľ som nemusela volať políciu a v ohrození som nebola ani ja. Mala som iba menšiu kolíziu s osobným vozidlom. Vletelo mi do cesty a nestihla som zabrzdiť. Škoda na aute bola minimálna. Šoféri si často neuvedomujú, že v zimnom období alebo v daždi sú koľajnice šmykľavejšie a brzdná dráha dlhšia.

Raz, vtedy som veľmi zľakla... Videla som, že nejaký člo-

vek na chodníku vychádza z bočnej ulice a navidomoči nesleduje premávku, ani blížiacu sa električku. Krátko som zacengala, zdalo sa mi, že to nepočul. Pokračoval v ceste rovnakým tempom, presne do mojej jazdnej dráhy. Vtedy som dlaňou udrela na zvonec a brzdlila som. Vedela som však, ak nezastane, zrazím ho. V duchu som ho už videla pod kolesami. Na moment som mimovoľne aj oči privrela, nech nevidím, ako mi vstúpi do jazdnej dráhy. Zrážka našťastie nebola. Postála som, otvorila oči a videla som, ako mi chodec s úklonom ďakuje, že sa mu – nám nič nestalo. Vystúpila som, nohy sa mi chveli. Ledva som stála. V jazde som mohla pokračovať až po niekoľkých minútach. Cestujúci boli milí, neprotestovali. Iba sa ma spýtali, či nepotrebujem pomoc a či je všetko v poriadku. Našťastie to dopadlo dobre a súprava mohla pokračovať v jazde.

Veľmi dobre sa cítim v električke – možno práve preto, že ju riadim. A svoju prácu mám rada.”

Magdi Vargová bola dobrým respondentom. Vyrovnaná, svieža, optimistická, v dobrej nálade, rada rozprávala o svojej práci. Manžel a synovia môžu byť na ňu hrdí. Prajem jej veľa zdravia, tisícky bezpečne najazdených kilometrov a celej rodine požehnané vianočné sviatky!

Magdaléna Birkus

GB HYDINA

Naša predajňa GB HYDINA sa nachádza na Obchodnej ulici č 3, v budove Trhoviska od augusta 2016. Predajná doba je ut. – pi. od 7.30 -12.30 hod. a 14.00.-17.00 hod, v sobotu od 7.00.-12.00 hod.

Hlavnou náplňou je predaj hydiny. Ponúkame kuracie, kačacie a husacie mäso. Tovar si sami dovážame z Maďarska. Všetko je chladené vzduchom a vákuovo balené. Pri výbere dodávateľov sme hlavný dôraz kládli na to, aby chov bol voľný a hydina nebola dokrmovaná žiadnymi rastovými stimulátormi. Po tovar chodíme každú stredu. Ponúkame aj možnosť tovar si objednať, a to priamo v predajni alebo na kontaktných číslach. Ďalej vykonávame aj rozvoz tovaru priamo k zákazníkov domov.

V ponuke máme aj ďalšie produkty – klobásy, slaninu, paštéty, zaváraniny v netradičnom prevedení.

Okrem toho vám ponúkame aj základné druhy potravín – múku, olej, cukor, mlieko, cukrovinky, minerálnu vodu a nepotravinový tovar – obrúsky, kuchynské utierky, kahance. Ponuku aktualizujeme podľa sezóny.

Radi vás obsluhujeme v našej predajni a dúfame, že budete našimi spokojnými zákazníkmi.

Ing. Gabriel Bányi
konateľ spoločnosti

Na Vianoce
a v novom roku,
lásku, šťastie
na každom kroku,
úspechov a zdravia veľa
z úprinného srdca želá

GB Hydina.

Ďakujeme vám
za priazeň v tomto roku
a tešíme sa na vás v roku 2017.

Kellemes ünnepek
és BÚ&K kíván GB Hydina.

Naše Vianoce v USA

Každý rok (aj tento) sa tešíme najviac na Vianoce. Hoci žijeme v USA, snažíme sa dodržať tradíciu našich Vianoc tak, ako sme ich oslavovali doma v Tvrdošovciach. Vianočný stromček sme zvykli zdobiť týždeň pred Vianocami, ale posledné dva roky sa nám zapáčila tradícia mnohých amerických rodín – ozdobiť si stromček hneď po Dni vďakovzдания, na konci novembra.

Na našom štedrovečernom stole nechýbajú oplátky s medom a cesnakom, vianočné bobalky, halászlé, kyslá hubová polievka, zemiakový šalát s vyprážanou rybou, kapustnica, vianočná torta, zákusky, ovocie a maďarské víno. Po štedrej večeri si rozbaľujeme darčeky, sedíme pri osvetlenom stromčeku, pozeráme tradičné rozprávky s vianoč-

nou tematikou a oddychujeme. V štáte New Jersey sú štyri ročné obdobia a niekedy sú Vianoce naozaj aj biele.

Je pre nás už každoročnou tradíciou zájsť si pred Vianocami do mesta New York City na Vianočnú Broadway show „Christmas Spectacular“ v Radio City. Je to show, ktorá mala premiéru v roku 1933. Počas show na javisku sa vystrieda viac ako 120 účinkujúcich. Témou sú samozrejme Vianoce. Hlavnými účinkujúcimi a ozdobou muzikálu sú 'Rockettes' (Rokety), ktoré s precíznosťou predvádzajú dychvyrážajúcu choreografiu.

Týždeň pred Štedrým dňom, obvyčajne v piatok, navštívime Vianočnú show Comcast Centra v meste Philadelphia. Je to televízna káblová

a internetová spoločnosť, ktorá na obrazovke veľkosti 190 m² premieta každú pol hodinu vianočnú show pre svojich návštevníkov od konca novembra do začiatku januára. Zastavíme sa aj na vianočných trhoch pri klzisku, ktoré je vytvorené pri mestskej radnici a prejdeme sa nočnou vysvietenou a vyzdobenou Philadelphiou.

V sobotu ráno, pred 3. adventnou nedeľou v mestečku Audubon, kde bývame, nás zobúdzajú sirény a obrovské hasičské auto vyzdobené vianočnými motívami sa presúva uličkami. Na hasičskom aute je usalašený vo svojich saniach Santa Claus. Trúbenie hasič-

ského auta počuť už z diaľky a hasiči, prezlečení ako Santa Clausovi pomocníci chodia po chodníku a rozdávať sladkosti postávajúcim deťom. Deti kývajú Santa Clausovi dúfajúc, že ich 25. decembra navštívi aj s batohom darčiekov.

Kým na Slovensku je Štedrý večer 1. a 2. sviatok vianočný, v USA je na tento sviatok vyčlenený iba jeden jediný deň – 25. december. V mnohých amerických rodinách si darčeky otvárajú deti aj dospelí až v toto ráno. Deň predtým i potom je obvyčajný pracovný deň. Za najväčší sviatok v USA sa totiž pokladá Deň vďakovzдания, ktorý sa oslavuje 4. štvrtok v novembri. Tento sviatok oslavujú všetky rodiny bez ohľadu na vierovyznanie. Je to najtichší deň v roku, ticho je priam hmatateľné, kedy na ulici nepočuť skoro žiaden pohyb. Tradičné jedlo v rodinách je v tento deň pečená morka, sladké zemiaky a brusnicová omáčka. Miestne kostoly a dobrovoľnícke organizácie sa snažia priniesť toto tradičné jedlo na ulice bezdomovcom i do rodín, ktoré si ho nemôžu dovoliť.

Cez víkend po Dni vďakovzдания si americké rodiny zdobia svoje domy a záhrady vianočnou tematikou. Veľa rodín si dokonca stavia a zdobia aj svoj vianočný stromček, aby svietil až do Vianoc. (Veľa obyvateľov zas vyhadzuje vianočný stromček hneď 26. decembra.) V nákupných centrách sa objaví Santa Claus, s ktorým je tradícia vyfotiť sa na pamiatku.

Jednou z vianočných zaujímavostí vo veľkých aj malých mestách je zapalovanie svetiel prvý decembrový týždeň.

Náš vianočný stôl

V susednom mestečku Colingswood, tradične mestom prechádza vianočný sprievod v podobe vyzdobených a vystrojených hasičských áut a školských autobusov. Keď sa zotmie, Santa Claus zostúpi

odoberie v sprievode hlasnej vianočnej hudby na návštevu všetkých ulíc.

Americké deti píšú list pre Santa Clausa, nechajú ho v okne s jedným 'cookie' (zákuskom) a pohárom mlieka, kto-

vyrobili ozdobu na vianočný stromček pre spolužiaka. Je to vraj pekná spomienka na detstvo a mnoho dospelých si tieto detské ozdoby zo svojich školských lavíc uschová aj niekoľko desiatok rokov.

Kým na Slovensku trvajú zimné prázdniny do 6. januára, v USA sa ide do školy po via-

nočných prázdninách, hneď po novom roku, t.j. 2. januára. Sviatok Troch Kráľov oslavujú možno iba kresťania, pretože 6. január v USA sviatkom nie je. Pre nás je to však deň, keď tradične dávame ozdoby z vianočného stromčeka dole a tešíme sa opäť na tie ďalšie.

Ing. Csilla Brenkusova

Santa Claus na hasičskom aute

z „oblakov“ cez strechu mestského úradu priamo na posledné vyzdobené hasičské auto v sprievode. Deti pozorujú, ako Santa Claus všetkým kýva, a jeho pomocníci (hasiči) rozdávať naokolo stojacim obľúbené cukrovinky (candy-cane) či 'gingerbread man' (podobné našim medovníčkom) a sladkosti. Hasičské auto so Santa Clausom sa ešte v ten večer

rý si list do druhého rána zoberie. Keďže v USA žijú ľudia mnohých vierovyznaní, v školách sa prihliada na to, aby ani jedno vierovyznanie nebolo diskriminované, či preferované a miesto „Šťastné a veselé Vianoce“ učiteľia prajú študentom „Šťastné a veselé sviatky“. Deti v školách (aspoň na prvom stupni ZŠ) sú vedené k tomu, aby vlastnoručne

Csilla býva so svojou rodinou, manželom a so 6-ročnou dcérkou Rominou v štáte New Jersey, v mestečku Audubon. V USA žije od leta 1999. Jej motív bol naučiť sa angličtinu za rok, vrátiť sa na Slovensko a pokračovať v postgraduálnom štúdiu, ale život to zariadil inak. Najprv bola rok v štáte Arizona ako au-pair a chodila do školy, potom bola 7 rokov zamestnaná vo finančnej sfére.

Od r. 2011 pracuje v detskej nemocnici vo Philadelphii ako analytik (väčšinou má nočné a víkendové smeny) a cez deň/týždeň má súkromnú poradňu. Robí konzultácie na základe osobných horoskopov ako vyučený pro-

fesionálny astrológ). Môže sa pyšiť celkom širokou klientelou. Občas píše aj osobné horoskopy na objednávku, a tri roky dozadu začala robiť aj prednášky - workshopy.

Jej manžel je Slovák, pôvodom z Banskej Bystrice. Pracuje ako softvérový inžinier vo Philadelphii. Doma sa rozprávajú výlučne po slovensky, Csilla sa snaží aj po maďarsky. Pani učiteľka v škôlke vie, že Rominka je bilingválna, a že v doma nepoužívajú angličtinu. Prvýkrát sa s angličtinou stretla ako 3 a pol ročná, keď začala navštevovať škôlku. Zo začiatku to bolo pre ňu čudné, ale dobehla veľmi rýchlo ostatné deti v jazyku.

Naše najkrajšie sviatky

Vianoce – najkrajšie kresťanské sviatky. Slávia sa v mnohých krajinách po celom svete. Ľudové zvyky a tradície, ktoré sú s nimi spojené, sa líšia od národa k národu a sú veľmi rozmanité.

Vianočné obdobie na Slovensku sa začína podľa našich predkov už mesiac pred **Štedrým dňom**. Počas tohto obdobia nazývaného **advent** ľudia chodia do kostola, kupujú alebo pripravujú darčeky pre svojich blízkych, ozdobujú si svoje príbytky dekoráciami. Svoje nezastupiteľské miesto má **adventný veniec** ozdobený štyrmi sviecami. Umocňuje vianočnú atmosféru v období pred Štedrým dňom. Je znamením nádeje a holdom tomu, ktorý k nám onedlho prichádza.

U detí je veľmi obľúbený **adventný kalendár**, ktorý prináša iskry radosti v očiach detičiek. Každý deň, od 1. decembra, si otvorí okienko a nájdu v ňom nejakú dobrôtku. **Štedrý deň** je jeden z najkrajších dní v celom

roku. Okrem neopakovateľných chvíľ strávených v kruhu najbližších je jeho atmosféra spojená aj s rúskom tajomnosti. S týmto dňom sa totiž už po stáročia spájajú tradície a zvyky, ktoré praktizovali už naši predkovia. Na štedrovečernom stole podľa týchto povier nemôžu chýbať niektoré dôležité drobnosti, pretože z ich neprítomnosti by mohli plynúť po celý nasledujúci rok pre rodinu - negatíva.

Štedrosť tohto dňa sa nespája len s hodovaním, ale aj s najobľúbenejším zvykom, ktorý predstavuje nádielka darčiekov pod **vianočným stromčekom**. V súčasnosti sa vianočný stromček ponecháva v rodinách obyčajne do **Troch kráľov**.

Jedlá, ktoré sa podávajú na štedrovečerný stôl, líšia sa podľa zvykov a tradícií v rôznych regiónoch Slovenska. Spravidla sa však nesmie chýbať cesnak, med, oplátky, kapustnica, prípadne rybacia polievka, zemiakový šalát, kapor, koláče, ovocie.

Treba si pripomenúť, že v mnohých rodinách aj v súčasnosti majú miesto niektoré tradície.

Supiny z kapra – majú zabezpečiť pribúdanie peňazí v budúcom roku.

Cesnak – symbol zdravia, má zabezpečiť zdravie celej rodiny počas nasledujúceho roka.

Med – tento sladký produkt má zabezpečiť dobrotu, aby sme celý budúci rok boli k sebe milí a dobří.

Jabĺko – po večeri sa rozkrojí priechko na polovicu. Ak je jadrovník v tvare hviezdy, znamená to pre rodinu šťastie a zdravie. Ak je jadrovník v tvare kríža, podľa tradície rodinu čaká choroba alebo dokonca smrť.

Orechy – po večeri sa nahádzu do každého kúta, aby bola v dome hojnosť.

Spoločná modlitba – symbol vďaky.

Jeden tanier navyše – podľa starej zvyklosti by sa mal jeden tanier prestrieť pre náhodného hosta. Jedná sa o symbol milosrdenstva a spolupatričnosti.

Štedrý deň sa končí účasťou mnohých ľudí na polnočnej omši,

aby oslávili narodenie Ježiša Krista a zaspievali si najkrajšiu vianočnú pieseň „**Tichá noc, svätá noc**.“ Ďalšie dva vianočné sviatky rodiny zostávajú spolu alebo navštevujú svojich príbuzných a priateľov.

Aké posolstvo by mali prinášať Vianoce v roku 2016?

1. Nech vládne šťastie a láska v rodinách.

2. Nech úsmev stále zdobí ľudskú tvár.

3. Nech dobro zvíťazí všade okolo nás.

Prajem Vám, aby ste prežili vianočné sviatky v roku 2016 v kruhu vašich najbližších a v duchu vzácnych myšlienok.

Mgr. Helena Horáčková

13 rokov v zajateckých táboroch ZSSR

70-ročný Károly Kopecsni s manželkou v Bonyháde

Károly Kopecsni sa narodil dňa 23. septembra 1919 v Tvrdošovciach. V roku 1940 bol ako branec odvedený k 15. cyklistickému práporu maďarskej kráľovskej armády do Kiskunhalasu a odtiaľ bol premiestnený do blízkej vojenskej posádky v meste Szeged. Prvýkrát bol odtiaľto odvedený na ruský front k mestu Odesa a druhýkrát k močaristým oblastiam za Varšavou. Do ruského zajatia sa dostal dňa 8. decembra 1944 pri maďarskej dedinke Ercsi v blízkosti Budapešti. Károly v zajatí jeden mesiac každý deň vypočúvali a bili, až ho nakoniec dňa 5. januára 1945 vojenský prokurátor 108. gardového streleckého pluku odsúdil za špionáž na nútené práce v pracovnom tábore NKVD – gulagu. Z územia Maďarska ho previezli do repatričného tábora paradoxne opäť k mestu Odesa, ale teraz už nie ako vojaka, ale ako politického väzňa. Tu bol väznený asi rok a následne ho previezli ďalej do Dnepropetrovska.

Na jar roku 1946 Károly s ostatnými väzňami opäť naložili do vagónov a po Trans-sibírskej magistrále sa dostal do mestečka Nakhodka v blízkosti Vladivostoku. Na desať hektárovom pozemku tu bolo sústredených 12 000 rumunských, ukrajinských, poľských, českých, slovenských, talianskych, juhoslávanských a maďarských vojenských zajatcov. V pracovnom tábore, ktorý bol obohaný elektrickým drôtom, spočiatku zajatci prebývali pod holým nebom bez prírývkov a prístrešia. Každý

deň tu zbierali kamene, o ktorých im domáci tvrdili, že to bol volfram. Zajatci tu nemali žiadne mená, boli len väzenskými číslami, ktorých počet sa na konci každého dňa len spočítal. Bol to akýsi prechodný likvidačný tábor pre fyzicky slabšie vybavených zajatcov, lebo neskôr nasledoval presun tu preživších do oveľa drsnejších klimatických podmienok na nové nútené práce.

Po nejakom čase všetkých zajatcov nahnali do prístavu k nákladnej lodi, ktorá ich po oboplávaní Kamčatky vyložila v Anadyrskom zálive na polostrove Čukotka. Mesto Anadyr, jedno z najchladnejších oblastí bývalého Sovietskeho zväzu, privítal

dávkach. Na pričných sa zajatci zohrievali len vlastnými telami a ich úlohou tu malo byť vybudovanie cesty z mestečka Anadyr do najvýchodnejšej osady Uelen, na úplnom konci polostrova. Ako náhle vonkajšia teplota klesla pod -50°C , už boli zajatci vyhnaní na práce. S výbušnami rozbiľali nekonečný zľadovatený sneh a ľad, aby si ho mohli potom použiť aj na varenie, pitie a osobnú hygienu. Kým postavili kilometer cesty, zamrzlo alebo sa v snehovej víchrici „stratilo“ nemálo zajatcov. Z 1500 člennej skupiny zostalo po prvej zime približne iba 100 zajatcov. Tí, čo nezamrzli, zomreli od vysilenia, chorôb a celkového vyčerpania. Veľakrát boli nevoľníci pochovaní iba do snehu alebo do výbušnami vyhlbených plytkých jám. Z dôvodu blízkosti americkej Aljašky sa vyskytlo aj viacero pokusov o útek, ale všetci sa stratili v nekonečnej zamrznutej tajge. Buď ich za pomoci domáceho obyvateľstva rýchlo chytili, alebo ich roztrhala divoká zver. Niektorí padli za obeť aj vlastnému kanibalizmu.

Po vybudovaní asi 35 kilometrového úseku aj Károly schudol na 42 kilogramov. Následne ochorel a dostal sa v Anadyre do jedinej nemocnice na polo-

vy podľa príkazu lekárov. Vo veľkých mrazoch miestni lekári všetku prácu na patológii nechávali na neho. V nemocnici sa zoznámil s ukrajinským vojenským lekárom nadporučikom Vasilijom Sergejevičom, ktorý si ho odviezol z nemocnice domov ako pomocníka do svojej domácnosti. Károly tu pral, varil, upratoval, staral sa a vychovával nadporučikovu štvorročnú dcérku. Po nejakom čase ale bol ako politický väzeň odvedený do Jakucka k sútoku riek Indigirka a Kujdusun, kde bol pracovný tábor Su Kujdunin. Tu pracoval ako drevorubač a ako jediný maďarský zajatec spolu s jedným Litovčanom a Estóncom.

V roku 1955 dostal z Magadanu správu od istého Ferenc Mórica, že sa môže loďou dostať domov. Na margo tejto správy sa bez peňazí, jedla, dokladov vybral pešo do prístavného mesta Magadan. Osem mesiacov putoval od jednej dediny k druhej. Občas sa mu podarilo odviesť aj na korbe nákladného auta, ale väčšinou si túto 800 kilometrovú vzdialenosť absolvoval pešo. Počas tohto putovania sa živil ako kuchár, čašník, ošetrovateľ zvierat, pomocný lekár, opatrovateľ a pomocník farára. Bol skrátka všetkým, k čomu ho jeho každodenný život prinútil. A práve jeho všestrannosť mu zabezpečila prežitie, obživu a strechu nad hlavou.

Keď prišiel do Magadanu, Károly tu nečakala žiadna loď a ani neznámy Ferenc Moric. Preto musel počkať v meste do nasledujúceho leta, kým mala prísť do prístavu nová loď. V tejto dobe už nemal status vojnového zajatca, ale už bol slobodným mužom. V meste sa opäť stretol s nadporučikom Vasilijom Sergejevičom, ktorého sem premiestnili do nemocnice. Ukrajinský lekár mu opäť pomohol, prichýlil ho a Károly rodine znova vypomáhal vo vedení ich domácnosti. Odtiaľto mu po-

Károly (v strede) so svojimi priateľmi z Ukrajiny a Lotyšska

Károly s -60°C . Zajatci tu boli „ubytovaní“ v nevykurovaných drevených barakoch, kde boli neopracované drevené prične pokryté miestom látky machom. Strava tu bola najhoršia zo všetkých, aké dovtedy Károly skúsil a aj to vo veľmi skromných

strove. Od skorbutu mu tu povypadávali zuby a priniesol si do nemocnice aj omrznuté konce prstov na nohách. Keď sa ako tak pozviechal, prideliť ho na práce do pracovne nemocnice a potom do jej pitevne. Tu musel veľakrát sám vykonávať pit-

mohli napísať aj prvý list domov od jeho zajatia v roku 1944. Tento sa po dlhých 11 mesiacoch putovania dostal do rodných Tvrdosoviec, kde v tom čase bývali už iba dve Károlyove sestry, Anna a Rozália. Zvyšnú časť rodiny úrady totiž v roku 1948 deportovali do Maďarska. Preto sestry obratom poslali list svojim súrodencom a matke, ktorí v tej dobe už bývali v Bonyháde – Börzsöni. Veľká bola radosť jeho matky a súrodencov, lebo keď v roku 1951 zomrel Károlyov otec Vince, rodina symbolicky pochovala s otcom aj Károly na cintoríne v Bonyháde. Podľa oficiálneho vyrozumenia

Medzinárodného červeného kríža totiž Károly dlhodobo viedli ako nezvestného, ktorý sa stratil zo všetkých úradných záznamov a de facto ho považovali za mŕtveho.

Pre urýchlenie komunikácie so strateným Károlyom rodina požiadala o pomoc maďarského študenta Palotáša, ktorý v tej dobe študoval v Moskve. Rodina odvtedy posielala svoje listy do Moskvy a odtiaľ potom putovali ďalej ku Károlyovi do Magadanu a späť. Maďarskí študenti v Moskve rodine pomáhali aj s korešpondenciou s úradmi pri vybavovaní rôznych povolení a dokladov potrebných pre návrat

do vlasti. Keď už boli všetky doklady zaobstarané, maďarské veľvyslanectvo v Moskve paradoxne pre revolučné udalosti v roku 1956 dlhšiu dobu odmietalo vystaviť Károlyovi posledný doklad - jeho cestovný pas. Počas doby čakania na jeho vydanie Károly pracoval s pomocou študentov v jednej reštaurácii ako nočný strážnik a neskôr ako čašník. Nakoniec, keď dňa 4. mája 1957 nadišiel čas jeho odchodu, musel predať aj svoje hodinky, aby mal peniaze na jedlo počas dlhej cesty domov. Osem dní a nocí cestoval vlakom, kým dňa 12. mája 1957 v starých čizmách a ruskej bufajke prekročil

maďarské hranice na hraničnom priechove v Záhonyi. Na železničnej stanici ho už čakal István Csabai, manžel jeho sesternice, s ktorým sa cez Budapešť a Dombóvár konečne vrátil k svojej matke a súrodencom.

V Bonyháde sa oženil a do roku 1979 pracoval v miestnej továrni. Bodku za jeho 13-ročným zajatím a nútenými prácami urobilo rozhodnutie Najvyššieho súdu ZSSR zo dňa 28. februára 1983, ktoré zrušilo jeho obvinenie zo špionáže a následné odsúdenie s odôvodnením, že sa tento skutok nikdy nestal. Károly Kopecsni zomrel v júni 1996.

Ing. František Buda

Vianočné pránostiky

- Aký je čas na Adama a Evy, také budú nasledujúce dni.
- *Biele Vianoce, zelená Veľká noc.*
- Jasné Vianoce, mnoho vína a ovoce.
- *Keď je na Štedrý deň večer mnoho hviezd, je mnoho zemiakov.*
- Keď je na Štedrý deň veľa hviezdičiek, na budúci rok je veľa kureniec.
- *Koľko sa ukáže prvý sneh pred Vianocami, toľko bude trvať po Vianociach.*
- Lahodný a teplý čas na Vianoce je znamením, že zima bude dlho trvať.
- *Pekná chvíľa na Štefana Kráľa sľubuje radostné ošeračky.*

Radostné prežitie vianočných sviatkov a do nového roka veľa zdravia, šťastia a spokojnosti prajeme našim zákazníkom, priateľom a známym

Gabriela Halászová a kolektív Kelly reštaurácie

Železničná 2, Tvrdosovce, tel. č.: 035-6492-204

Minden kedves vásárlónknak kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kívánunk
Sztíszkala pékség

Každému ctenému zákazníkovi prajeme veselé Vianoce a šťastný nový rok
Pekáreň Sztíszkala

Požehnané vianočné sviatky a úspešný nový rok vám praje
Pohrebništvo-Kamenárstvo Bogdány
Zároveň vám ďakujeme za prejavenu dôveru počas celého roka.

Áldott karácsonyi ünnepeket és sikerekben gazdag új évet kíván
a Bogdány Temetkezési Vállalat
Együttal köszönjük az egész évi bizalmukat.

Salón Viktória

Profesionálne kaderníctvo
a nechťový dizajn

„Byť krásnou je dobré, ale byť pôvabnou je ešte lepšie.“

V salóne poskytujeme našim klientkám len tie najkvalitnejšie výrobky, ktoré používajú známy profesionálni kaderníci a nechťový dizajnéri z celého sveta. O ich kvalite sa môžete presvedčiť na vlastnej koži v našom salóne. V salóne poskytujeme našim klientkám len tie najkvalitnejšie výrobky, ktoré používajú známy profesionálni kaderníci a nechťový dizajnéri z celého sveta. O ich kvalite sa môžete presvedčiť na vlastnej koži v našom salóne Viktória.

farby teraz letia? Hitom celého tohto roka sú a zrejme istú dobu aj budú jemné prirodzené farby s ľahkým melírom. My, kaderníčky, to nazývame HIGHLIGHT, čo v preklade znamená zvýraznenie, osvetlenie. Klientky si vlasy môžu upraviť na strapaté vlnky, ktoré daný účes ešte viac nadvihnú. Zároveň to je nenáročný účes do každého počasia. Sú, samozrejme, klientky, ktoré majú vlastnú predstavu o svojom účese a rady experimentujú, a tým nám dávajú mož-

viaknu, a tým zabráni poškodeniu a vysušeniu.

O pár mesiacov tu máme fašiangové obdobie, teda aj plesovú sezónu. Už viete, aký účes by ste chceli mať na ples? Radi Vám pomôžeme aj v tomto smere. Aktuálne sa preferujú voľné, ľahko vlnité, kučeravé alebo zapletané účesy, sú však, samozrejme, aj dámy, ktoré chcú na ples ohnúť krásnym elegantným účesom. Nech si vyberiete hocikaký účes, my Vám vašu predstavu určite naplníme.

A aké trendy sú vo svete nechťového dizajnu? U našich klientiek je azda najpopulárnejší tzv. BABY BOOMER. V stručnosti by sme Vám to vedeli opísať ako nový štýl francúzskej manikúry len s prirodzenejším nádychom. Má dokonalú konzistenciu, prirodzenú jemne narušovanú farbu a jemnú textúru, ktorá zaručuje jednoduchosť používania. Samozrejme u nechťov sa fantázii rozhodne medze nekladú. Môžete si na ne dať čokoľvek od kvetínok, trblietok až po vianočné motívy či rozprávkové postavičky.

Najviac „in“ farby sú v poslednom čase lososová, hnedá, sivá alebo bordová.

Máte gémové nechty a chcete, aby vám vydržali čo najdlhšie v perfektnom stave? V tom prípade je možno dobré zapamätať si pár rád, vďaka ktorým vaše nechty určite vydržia až do najbližšej návštevy u nechťového dizajnéra. Keď sa chystáte na modeláciu nechťov, určite si predtým nekrmujte ruky, nakoľko vaše nechty ostávajú masťné. Pozor, masťnota sa však

nenachádza len v krémoch. Počas samotného tvarovania si určite dávajte pozor na to, aby ste sa napr. neprehrabávali vo vlasoch, nepodopierali hlavu a ani netelefonovali, pretože masťnota sa nachádza vo vlasoch, ale aj na tvári. Nezabúdajte, na masťných nechtoch žiadna modelácia nedrží na 100%. Radšej majte po celý čas ruky na stole, tam masťnota iste nehrozí.

Čo v prípade, ak vás trápi chrípka a vy máte termín u vašej nechťárky? Nechajte sa preobjednať. Pri modelácii sa môže stať, že si potrebujete vyfúkať nos a kúsok papierovej vreckovky sa prílepi na vaše nechty. Chemikálie alebo čistiace prostriedky tiež nerobia vašim nechťom dobre, preto ak doma upratujete a používate spomínané výrobky, dajte si pre istotu rukavice, čím nechty ochránite pred poškodením.

Veríme, že naše rady ohľadom vlasov alebo nechťov sú pre vás aspoň trochu užitočné. A ak by ste nás radi navštívili, nájdete nás v Nových Zámkoch, ale vyhľadať si nás viete aj na facebooku - Csilla&Aniko salon Viktoria. Budeme sa na Vašu návštevu tešiť!

Na záver nám dovoľte v mene celého nášho kolektívu popriať krásne prežitie vianočných sviatkov v kruhu Vašich najbližších a šťastný nový rok.

**Csilla Alföldiová
Anikó Dreninová**

Milé dámy, iste niektoré z Vás uvažujete o zmene Vášho účesu, či už je to strih, poprípade farba vlasov, alebo by ste si radi skrášlili svoje nechty aktuálnymi trendmi. Prostredníctvom tohto článku nám dovoľte priblížiť Vám „hity“ tejto zimy.

„Aká farba vlasov by mi najviac pristala? Niečo do červena, do hnedá alebo blond?“ Túto otázku si kladieme asi všetky, ktoré sa chystáme na zmenu farby vlasov a priznajme si, nie vždy je rozhodovanie jednoduché. Ak sa nevieme rozhodnúť, často si vyhľadáme na internete aktuálne trendy a inšpirujú nás natoľko, že rozhodovanie je pre nás oveľa ľahšie. Keď už je reč o farbách na vlasy, viete, aké

nosť na nové výzvy, čomu sa my obzvlášť tešíme a máme ich veľmi radi.

Bojíte sa, že pri odfarbovaní či farbení sa Vám ešte viac poškodia vlasy? Máme pre Vás dobrú správu. U nás v salóne máme skvelú novinku, ktorá s vašimi vlasmi dokáže priam zázraky. Viac informácií ohľadom výrobu dostanete u nás v salóne.

Avšak nezabúdajte na jednu zásadnú a veľmi dôležitú vec! O naše vlasy sa treba stále patrične starať, či už v lete pred slnkom, alebo v zime pred mrazom. Na to slúžia špeciálne prípravky na ochranu vlasov. Asi najúčinnnejším prípravkom na ochranu vašich vlasov pred zimou sú určite masky, ktoré sa hlboko

Aj mliečne zuby sú zuby

V minulom čísle sme si povedali niečo o starostlivosti o stále zuby. V krátkosti zopakujem: čistenie zubov mäkkou kefkou aj ½ hodiny bez pasty, potom krátko preleštiť pastou. Používať medzizubné kefký a niť.

Dnes by som sa chcela zamerať na naše detičky. Ako názov napovedá, aj o mliečne zúbky sa treba starať rovnako dôsledne. Tvoria totiž základ zdravých stálych zubov. Na toto zabúda mnoho rodičov. Zvyčajná reakcia je: „Veď aj tak vypadnú!“ Áno vypadnú, ale kazotvorné bacily zostanú a nové zuby rastú už do infekčného prostredia.

Zúbky začínajú bábätkám rásť okolo 6. mesiaca. Samozrejme, sú výnimky smerom hore aj dolu. Do 2. roku života by mal byť ich vývoj ukončený. Vtedy by mali mať 20 zúbkov. V šiestich rokoch sa začínajú tlačiť stále zuby. A to nielen predné, ale aj zadné stoličky, tzv. 6-ky.

Deti sú nedôsledné, a preto je na nás rodičoch, aby sme dbali na dodržiavanie ústnej hygieny. Dôraz by sme mali klásť na dodržiavanie správnej techniky čistenia. Starostlivosť by mala začať ešte keď zúbky nie sú vyrastené. Po papaní by sa mali vytierať ústička a trochu vymasírovať ďasienka. Keď vyrastie prvý zúbok, mali

by sme mať k dispozícii malú kefku s jemnými štetinkami. Netreba používať pastu. V tomto čase úplne postačí večerné čistenie. Postupne treba dieťa naučiť pravidelnosti (okolo 2. roku, keď už vníma súvislosti). Je dôležité vypestovať u dieťa návyky. Už od mala nepopustite a dozerajte na to, aby dieťa nezanedbávalo svoje povinnosti.

Technika čistenia je presne taká istá ako u dospelých. Používanie mäkkej kefký a dlhé čistenie. Treba si predstaviť zub samostatne a umyť ho zo všetkých strán. Staršie deti, 6 a viacročné, by už mali vedieť používať medzizubné kefký. Dieťa by sa malo naučiť čistiť si zuby samé a dospelý by mal skontrolovať a prípadne dočistiť. A to aj u 12-ročných detí. Dôležitá je motivácia – rôzne kefký, pesničky, odmeny za každé čistenie (napr. lepenie smajlíkov), dokonca sú aj aplikácie na mobily.

Prvý zúbok je signál aj pre rodiča, aby s dieťaťom absolvoval prvú návštevu u zubára. K zubárovi by rodičia s dieťaťom mali prísť ešte pokým ho zuby nebolia. Návšteva by nemala byť stresujúca. Ak raz príde dieťa s bolesťou a zubár mu spôsobí čo i len najmenšiu bolesťku, darmo ho budete presviedčať o príjemnom zážit-

ku. S deťmi je potrebné chodiť na preventívne prehliadky každých 6 mesiacov t.j. 2x ročne. U detí sa zubný kaz šíri veľmi rýchlo.

Ako prebieha prvé vyšetrenie u zubára? Do kresla si sadá rodič a dieťa si mu sadne na kolená. Zoznámime ho s prostredím, povozíme na kresle, vložíme do ruky vyšetrovacie zrkadielko a spočítame zúbky. Môže aj jazyk vyplaziť na lekára, prípadne obližať si nos. Návšteva končí malou odmenou – omaľovánkou.

Keďže sa blíži koniec roka, ešte niekoľko informácií: Na prehliadku treba prísť 1x ročne. Preventívne prehliadky urobené v r. 2016 platia od 1.1.2017.

Na záver Vám prajem v mene

Zubnej ambulancie MUDr. F. Kraka pokojné prežitie najkrajších sviatkov.

Andrea Cingelová
diplomovaná zdravotná sestra

*Veselé Vianoce a šťastný Nový rok Vám praje
Teta drogeria Tvrdošovce.*

Ďakujeme Vám za prejavení dôvery.

*Kellemes karácsonyt és szerencsés, boldog új évet
kíván önöknek
a Teta drogeria Tardoskedd.*

Köszönjük a megtisztelő bizalmukat.

Jóga

V DENNOM ŽIVOTE

Definícia jogy

Definícia jogy vyjadruje disciplínu tela, mysle, emócií a rozumu. Je v nej zahrnutá aj nevyhnutnosť výcviku. Patañdžali vo svojich veršoch o kráľovskej joge definuje jogu takto: „Ovládať funkcie mysle – to je joga.“ Doslova joga znamená rovnováhu, vyrovnanosť, súlad, harmóniu (BRONISLAWSKÁ, 1991).

Joga je rozčlenená na viacero subsystémov. Sú to napr. „Biram joga, Vini joga Iyengar joga, Dance joga, Sivanaanda joga, Kundalini joga“. U nás je najzaujímavejšia **HATHAJOGA**. Cieľom hathajogy je prečistenie a ozdravenie celého organizmu, zvýšenie jeho celkovej zdatnosti a vnímavosti (Polášek, 1988). Hathajoga sa stala veľmi populárna na celom svete. Namiesto slova hathajoga sa dnes často používa názov joga, a to aj v samotnej Indii, kde sa

táto časť pôvodného učenia pre svoje priaznivé zdravotné účinky stále teší veľkej obľube. Je to dômyselný systém, ktorý obsahuje všestranné praktické návody, ako sa postarať o svoje zdravie vlastným pričinením.

Majstri jogy v indickom stredoveku vytvorili ucelený cvičebný systém ako súčasť a doplnok meditačnej jogy. Jej technika vychádza zo somatickej roviny, preto sa nazýva joga tela. Vyznávali hlavnú zásadu a tou je zharmonizovania tela. Zamerali sa najmä na rozvinutie cvikov a cvičebných zostáv na podporu trávenia a látkovej výmeny. Metódy hathajogy sa v posledných desaťročiach začali skúmať na vedeckom základe a odhalili nové možnosti pri zvyšovaní celkovej zdatnosti človeka. (Polášek, 1988).

Najnápadnejším vonkajším znakom systému jogy sú rôzne

polohy a pozície tela, ktoré sa v sanskrte nazývajú ásany. Keď sledujeme pohyby zvierat, vtákov, rýb, plazov a iných živočíchov a porovnáme ich s pozíciami jogy, ktoré sa nazývajú podľa nich napr. pozícia koby, vrany, opice, medveďa a iné, vidíme, že všetky pohyby tvorstva sú vlastne pozíciami jogy (BRONISLAWSKÁ, 1991). Pozície jogy posilňujú telo, rozvíjajú silu svalstva a upokojujú myseľ. Zlepšujú funkciu žliaz v organizme, peristaltiku čriev, zažívanie, vylučovanie a dýchanie. Umožňujú zlepšovanie činnosti mozgu. V modernom chápaní nie je joga náboženstvom, ale vedou prepracovanou dávnymi mudrcmi s veľkými duševnými kvalitami, ktorí poznali najvyššie zákonitosti prírody a ľudskej prirodzenosti.

Pozitívne účinky cvičenie jogy sa dosahujú kombináciou troch zložiek v každej cvičebnej jednotke a často i v jednotlivom cvičení. Sú to:

- **ásany** – riadený pohyb s výdržou v nehybnosti,
- **relaxácia** – vedomé uvoľnenie,
- **pranajáma** – veda o dýchaní.

Jogové cvičenia majú zdravotný význam, preto sa cvičia pomalšie. Cvičiaci má takto možnosť vnímať nielen pokyny, ale aj polohu svojho tela a svoj výkon. Joga sa necvičí striktné jednotne ani metódou „všetci naraz“. Tiež sa pozície nedoťahujú na doraz podľa učebnice. Cvičí sa pozvoľna vzhľadom na anatomicke danosti (štíhly, obézny) a vždy len toľko, koľko im telo dovolí. Určité úsilie je potrebné vynaložiť, ale nikdy nevytvárame žiadne násilie.

Joga v dennom živote prináša myšlienky ľudskosti, ekológie, etiky a zdravotný rozmer.

Vypracovala: **Mária Vargová**

V obecnom dome sa cvičí joga každý utorok od 17.30 hod

• RECEPTÁR • RECEPTÁR • RECEPTÁR • RECEPTÁR • RECEPTÁR • RECEPTÁR •

Vianočné rezy

Cesto:

5 vajec, 150g práškoveho cukru, 150g polohrubej múky, 2 lyžice kakaa, 1 kávová lyžička perníkového korenia, 3 lyžice teplej vody, 3 lyžice oleja, 1 kávová lyžička kypriaceho prášku do perníka, strúhaná pomarančová kôra z pol pomaranča.

Príprava:

Bielky vyšľaháme s cukrom do pevnej peny, zašľaháme žĺtky, vodu, olej a pomarančovú kôru. Múku, kakao, korenie, kypriaci prášok premiešame a postupne primiešame do vaječnej zmesi. Plech 30x40 - vystelieme papierom na pečenie, na plech vylejeme cesto a zarovnáme.

Pečieme pri teplote 180 stupňov pri spodnom a vrchnom ohreve asi 20-25minút. Záleží od trúby, treba odsledovať.

Plnka:

3 žĺtky, 1dl mlieka, 100g práškoveho cukru, 200 g 70% čokolády, 250g masla, pomarančový džem

Príprava:

Žĺtky rozhabarkujeme v mlieku, pridáme cukor a šľaháme nad parou do zhutnutia cca 15 minút. Nalámeme čokoládu do teplej vaječnej hmoty a rozpustíme. Po vychladnutí zašľaháme maslo. Cesto rozdelíme na dve rovnaké časti. Jeden plát natrieme pomarančovým džemom a plnkou. Lyžicu plnky si necháme na potretie vrchu, prikryjeme druhým plátom. Natrieme zvyšok plnky a polejem čokoládovou polevou. Po stuhnutí môžeme nakrájať.

Čokoládové očka

Potrebuje:

180gr hladkej múky, ½ balenia prášku do pečiva, 140 g masla/margarínu, 2 žĺtky, 70 g práškoveho cukru, 2 lyžice kakaa, 50g mletých orechov, 80 g sekaných orechov na obalovanie

Príprava:

Zo surovín si pripravíme cesto, ktoré zabalené vo fólii necháme aspoň hodinu odpočívať v chlade. Z cesta si spravíme dva rovnaké šúľčeky a každý šúľček rozdelíme na 30 rovnakých častí. Každý dielik vytvarujeme do guľičky a obalíme v sekaných orechoch.

Guľičky poukladáme na plech vystlaný papierom na pečenie. Guľičku trochu sploštíme a do stredu spravíme jamku, najlepšie koncom varešky. Pečieme vo vyhriatej rúre 180 °C dolný horný ohrev, teplotovzdušná 160 °C asi 15 minút.

Vychladnuté naplníme marhuľovým džemom a pofrkáme čokoládou.

Gabriela Szpeváková

Zdobenie vianočného stromčeka

Krok za krokom:

1. Vianočný stromček dajte do **stojanu** a postavte ho na miesto, kde by mal počas sviatkov stáť.

2. Na vrchol stromčeka dajte **špic** či **hviezdu**, prípadne inú obľúbenú ozdobu a začnite so zdobením.

3. Ako prvé zoberte **vianočné svetielka**, rozpleťte ich a natiahnite na zemi, zapojte ich do elektriny a skontrolujte, či všetky žiarovky svietia. Pokazené žiarovky vymeňte. Ak sú všetky žiarovky v poriadku, nájdite stred svetelnej reťaze a ten prichyťte pod vrchol stromčeka. Potom obidve ramená reťaze rozviňte symetricky po stranách stromčeka – jedno rameno spredu, druhé zo zadnej strany.

4. Ak holdujete **čokoládovým ozdobám**, tie začnite vesať hneď po umiestnení svetelnej reťaze. Najprv povešajte veľké figúrky, rovnomerne po celom stromčeku ideálne na každú vetvičku. Ak bude stáť stromček pri stene, najprv zdobte predok. Zadnú časť v takom prípade môžete vyriešiť menšími figúrkami.

5. Po čokoládových ozdobách prichádzajú na rad **nerozbitné ozdoby** – teda plastové, slamené či textilné.

6. Ako posledné zaveste na stromček **krehké ozdoby**. Veľké vianočné gule zaveste skôr do spodnej časti stromčeka, na vrchnú časť zaveste menšie ozdoby. Aj tu platí pravidlo, že na každej vetvičke by mala byť aspoň jedna sklenená ozdoba. Ideálne ich zaveste tak, aby boli čo najbližšie k svetielkam. Najprv však rozvešajte klasické sklenené gule a až potom ozdoby ostatných tvarov.

7. Nakoniec prichádzajú na rad **ozdobné girlandy**. Dnes už dostanete kúpiť rôzne retiazkové, koráľkové girlandy. Opatrne ich oviňte dookola po celom obvode stromčeka, nemusia to byť symetricky, ale začnite odhora smerom nadol.

8. Ak sa vám bude zdať stromček ešte málo ozdobený, pridajte **salónky** vo farebných či jednofarebných papierikoch.

Spracovanie

Vianočný turnaj (ZOLI-KAP)

Obdobie medzi jesennou a jarnou časťou sezóny mnoho futbalistov trávi vo vykurovaných halách aktívne vyčkávať na roztopenie zamrznutých trávnikov. Jasne žiariace svetlá miestneho multifunkčného ihriska Jozefa Módra však vyššie uvedené pravidlo vyvracajú na plnej čiare. Prechádzajúc popri základnej škole človek môže nadobudnúť pocit, že osľňujúce neóny počas zimných mesiacov nikdy nezhasínajú. Je úplne jedno, či sneží, mrzne, mrholí, dokonca aj keď sa toto všetko deje súčasne, nič z toho neodradí futbalových „šialencov“ obuť si kopačky a vybehnúť na umelý trávnik s odhodlaním zvíťaziť.

Práve títo mrazuvzdorní futbaloví nadšenci motivovali občianske združenie Sport Friends Tvrdosovce 2013 vytvoriť tradíciu Vianočného turnaja, ktorý je organizovaný vždy posledný víkend pred Vianocami.

Turnaj je usporiadaný a vedený pre oslavu futbalu a priateľského stretnutia početnej futbalovej rodiny v duchu fair-play. Jedinú atmosféru blížiacich sa Vianoc dotvárajú neutíchajúce tóny vianočných piesní, všadeprítomná vôňa vareného vína, horúci čaj, neodolateľný chlieb s masťou a cibulou, vynikajúci guláš či tradičná kapustnica.

Realizačný tím občianskeho združenia privítal dňa 17.12.2016 hráčov už po 4.-krát, ktorí statočne popasovali o „zamrznuté“ víťazstvo.

Ing. Marián Batyka

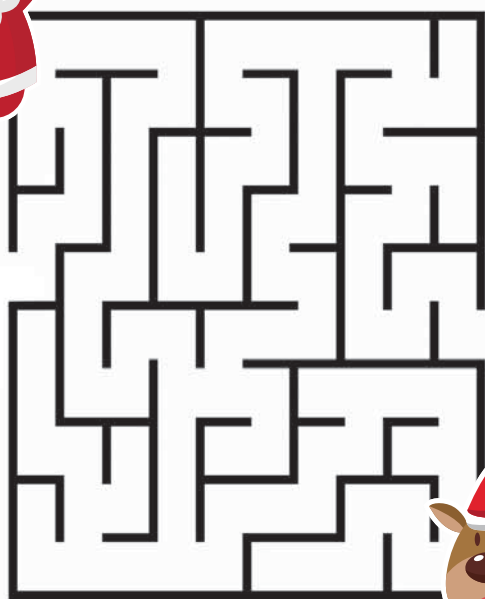
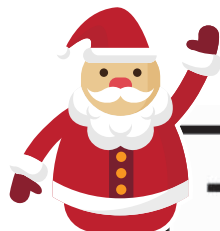
PRE DETI

Vianočný stromček

Vyfarbíte si vianočný stromček podľa svojej fantázie!

Labyrint

Ktorou cestou sa dostane Mikuláš k svojmu sobíkovi?

Snehuliak

Pomôže nájsť snehuliakom veci! Pozor ale, musia byť vždy dve rovnaké. Na záver si snehuliakov vyfarbíte!

OSEMSMEROVKA

Pranostika: Lahodný a teplý čas na Vianoce je znamením, že zima (tajnička).

B	B	A	E	L	I	T	A	U	S	K	L	O	N	H
A	E	I	I	D	A	S	P	T	S	O	V	K	S	R
U	S	D	T	B	P	K	E	O	E	A	R	Ô	O	D
T	T	U	U	O	Ó	S	T	Ť	H	E	P	Z	L	L
O	O	L	N	Í	Á	F	A	E	S	R	H	M	Á	I
K	K	K	C	H	K	N	C	H	I	L	I	L	O	U
A	A	C	I	P	O	L	O	P	A	L	T	M	R	K
R	L	B	P	R	A	N	O	S	T	I	K	A	A	A
S	A	O	T	N	T	K	Z	H	R	Á	Z	Z	P	A
T	T	A	K	A	U	D	U	U	A	O	D	A	A	N
Á	O	R	P	Š	I	R	N	A	M	L	T	N	H	E
D	T	O	E	M	T	L	I	L	B	E	E	I	A	R
O	S	N	V	S	U	V	K	A	U	T	N	E	T	M
R	I	V	Ú	A	O	Ž	U	R	S	M	Ú	T	O	K
E	I	S	O	K	Á	R	M	M	Ó	T	N	A	F	Ť

ALARM – AUTOKAR – BEDUÍN – ELITA – ETAPA – FANTÓM – FÓBIA – HRDLIČKA – ISTOTA – KLIATBA – KLIETKA – KOMPAS – KONZUMENT – KRESLO – KVÓLI – ĽUDIA – MANDÁT – MAZANIE – MRENA – NALIEHAVO – OPICA – PICHNUTIE – POHROMA – POKUŠENIE – RÁKOSIE – RAZOM – RITUÁL – ROZHLAS – SKLON – SKVOST – SMÚTOK – SPLEŤ – SPONKA – STÁDO – STOKA – STENA – STRESOR – SÚSTRUH – ŠKOLA – TABUĽKA – TESÁK – TRAMBUS – TRIKOT – TROCHA – UNIKUM – VSUVKA – ŽUMPA